

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई
Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

१९वा वार्षिक अहवाल २००३-०४
19th ANNUAL REPORT 2003-04

राष्ट्रीय पुरस्कार व राज्यस्तरीय पारितोषिक वितरण

यशवंतराव चव्हाण राष्ट्रीय पुरस्कार समारंभाच्या निमित्ताने मा. श्री. शरद पवार, अध्यक्ष, मा. श्री. हुसेन दलवाई, उपाध्यक्ष, मा. डॉ. भालचंद्र मुणगेकर, कुलदुर्ग, मुंबई विद्यापीठ, प्रमुख पाहुणे ना. एन. राम, संपादक, दि. हिंदु, मा. श्री. शरद काळे, सरचिटणीस सत्कारमूर्ती, श्री. आर. के. लक्ष्मण व सो. आर. के. लक्ष्मण.

यशवंतराव चव्हाण समारंभिक शास्त्र विज्ञान क्षेत्रातील राज्यस्तरीय पारितोषिक २००३ या डॉ. य. म. पठाण यांना देताना प्रमुख पाहुणे मा. अरुण गुजराथी, अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधान सभा, मा. श्री. मोहन धारिया, कार्यध्यक्ष, मा. श्री. हुसेन दलवाई, उपाध्यक्ष, मा. न्यायपूती वाय व्ही. चंदवूठ, मा. श्री. ज्ञानेश्वर खैरे, विश्वस्त.

वार्षिक अहवाल २००३-२००४

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई

जन. जगन्नाथराव भोसले मार्ग, मुंबई - ४०० ०२१.

दूरध्वनी क्र. २२०२८५९८, २२८५२०८९, २२०४५४६०, २२८५२३४५

फैक्स : २२८५२०८२

Email : ybchavan@bom3.vsnl.net.in

Visit us : ybchavanpratishthan.org

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान मुंबई

वार्षिक अहवाल
२००३-२००४

अनुक्रमणिका

विषय	पृष्ठ क्र.
१. यशवंतराव चव्हाण केंद्रातील उपक्रम	४
२. यशवंतराव चव्हाण केंद्रात झालेले महत्त्वचे कार्यक्रम	६
३. प्रतिष्ठानने अखंडित केलेल्या स्पर्धा-पारितोषिक योजना	८
४. विशेष कार्यक्रम	१०
५. बहिरी व तंत्रज्ञान प्रवेशिनी	१२
६. प्रतिष्ठानच्या सहकार्याने करण्यात असलेले इतर कार्यक्रम/उपक्रम	१३
७. यशवंतराव चव्हाण सिव्हायुती	१३
८. प्रतिष्ठानमार्फत देण्यात आलेली अनुदाने	१४
९. प्रतिष्ठानच्या मिळालेले अनुदान	१४
१०. प्रतिष्ठानच्या विभागमार्फत झालेले कार्यक्रम/उपक्रम	१४
११. प्रतिष्ठानची विद्यार्थी केंद्रे	२५
१२. कार्यसत्र	३२
१३. वैयक्तिक लेखावटीसंबंधी टाकसा	३३
१४. हिवाळी पाऊस व परिसिटी	३४
१५. प्रतिष्ठानची वित्तीयवटी असलेली प्रकाशने	कव्हर मलपृष्ठ

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान मुंबई

ट्रस्ट रजि. नं. एफ. १०६४३, दिनांक १७ सप्टेंबर १९८५, मोसायटी रजि. नं. एम.एम.एच/बी ओ.एस-५३९/८५
यशवंतराव चव्हाण मंदिर, जन. जगन्नाथराव भोसले मार्ग, मुंबई - ४०० ०७९.

विश्वस्त मंडळ सदस्य

१. मा. श्री. शरदराव पवार	अध्यक्ष
२. मा. श्री. हुसेन दलवाई	उपाध्यक्ष
३. मा. श्री. मोहन धारिया	कार्याध्यक्ष
४. मा. श्री. श.गं. काळे	सरचिटणीस
५. मा. श्री. कमलाकर म्हेत्रे	कोषाध्यक्ष
६. मा. श्री. शिवाजीराव पाटील-निलंगेकर	
७. मा. डॉ. निळकंठराव कल्याणी	
८. मा. प्रा. पी.बी. पाटील	
९. मा. श्री. राम प्रधान	
१०. मा. श्री. गुलाम गौस	
११. मा. श्री. लक्ष्मण माने	
१२. मा. श्री. वसंतराव कार्लेकर	
१३. मा. श्री. ज्ञानेश्वर खेरे	
१४. मा. डॉ. रवि बापट	
१५. मा. श्री. अरुण गुजराथी	
१६. महाराष्ट्र शासन प्रतिनिधी	
१७. महाराष्ट्र शासन प्रतिनिधी	

कार्यकारिणी मंडळ सदस्य

१. मा. श्री. शरदराव पवार	
२. मा. श्री. हुसेन दलवाई	
३. मा. श्री. मोहन धारिया	
४. मा. श्री. श.गं. काळे	
५. मा. श्री. कमलाकर म्हेत्रे	
६. मा. डॉ. राम ताकवले	
७. मा. श्री. ज्ञानेश्वर खेरे	
८. मा. श्री. ना. धों. महानोर	
९. मा. श्री. जे.टी. महाजन	
१०. मा. श्री. एन.के.पी. साळवे	
११. मा. श्री. रा.सु. गवई	
१२. मा. श्री. के.बी. आवाडे	
१३. मा. डॉ. रवि बापट	
१४. मा. श्री. गिरिश गांधी	
१५. मा. श्री. प्रेमानंद रुपवते	
१६. मा. सौ. सुप्रिया सदानंद सुळे	
१७. मा. श्री. शिवाजीराव गि. पाटील	
१८. मा. श्री. विनय कोरे	
वारणा सहकारी साखर कारखाना, वारणानगर	
१९. मा. श्री. अंकुशराव टोपे	
२०. मा. श्री. शामराव पा. पाटील	
मा. अध्यक्ष, सहायि सहकारी	
साखर कारखाना, कराड- (पदसिद्ध)	
२१. मा. श्री. अशोक मारुतराव घुले-पाटील	
२२. मा. श्री. गुलाबराव शेळके	
अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक लि.-(पदसिद्ध)	
२३. महाराष्ट्र शासन प्रतिनिधी	

कार्यकारी समिती

१. मा. श्री. शरदराव पवार	५. मा. श्री. कमलाकर म्हेत्रे
२. मा. श्री. जुसेन दलवाई	६. मा. श्री. ज्ञानेश्वर खेरे
३. मा. श्री. मोहन धारिया	७. मा. श्री. हुसेन दलवाई
४. मा. श्री. श.गं. काळे	८. मा. डॉ. रवि बापट

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबईचा सन २००३-२००४ चा वार्षिक अहवाल पुढीलप्रमाणे सादर करित आहेत.

व्यवस्थापन :

मा. यशवंतराव चव्हाण यांच्या विचारांचा व कार्याचा प्रसार करण्यासाठी प्रतिष्ठानतर्फे विविध प्रकारचे उपक्रम प्रतिवर्षी राबविण्यात येतात. उपक्रमांची आखणी व अंमलबजावणी करण्यासाठी नेमलेल्या कार्यकारी समितीच्या ९ बैठका घेण्यात आल्या व विविध विषयांवर सांगोपांग चर्चा होऊन निर्णय घेण्यात आले. सदर समितीचे सदस्य, यदाधिकारी, विविध विभागांचे प्रमुख नियमितपणे आपापले कामकाज करित आहेत. विश्वस्त मंडळाच्या ३ व कार्यकारिणी मंडळाच्या ३ सभा झाल्या. प्रतिष्ठानच्या हिशेबाची तपासणी प्रत्येक महिन्याला अंतर्गत हिशेब तपासनीस मेसर्स व्ही.एन.खांडेकर अँड असोशिएटस्, चार्टर्ड अकाउंटंट यांचेमार्फत केली जाते व त्यांचे अहवाल कार्यकारी समितीपुढे ठेवले जातात. वार्षिक हिशेबाची तपासणी सांविधिक हिशेब तपासनीस मेसर्स ए.एस.मेहेंदळे अँड कंपनी यांच्याकडून झाली असून त्याचा अहवालही विश्वस्त मंडळ व कार्यकारिणी मंडळसमोर ठेवण्यात आला. वार्षिक सर्वसाधारण सभेने मंजूर केलेल्या अंदाजपत्रकास (बजेट) आधीन राहून प्रत्येक विभागीय केंद्रासाठी व मुख्य कार्यालयातील विविध विभागांना खर्चाचे अंदाजपत्रक दिले असून त्यांच्याकडून तिमाही अहवाल मागविले जातात. प्रतिष्ठानची वेबसाईट ybchavanpratishthan.org असून ती वेळोवेळी अद्यावत करण्यात येते.

समासद संख्या : अहवाल वर्ष अखेर (३१ मार्च २००४) प्रतिष्ठानची निरनिराळ्या प्रकारच्या सभासदांची संख्या खालीलप्रमाणे-

१. संस्थापक सदस्य	७८
२. आजीव सदस्य	१५६
३. संस्था सदस्य	२९

महाराष्ट्र शासनाने आपले दोन प्रतिनिधी विश्वस्त मंडळावर नेमलेले आहेत. त्यापैकी एक कार्यकारिणी मंडळावरही नियुक्त केलेले आहेत.

१. यशवंतराव चव्हाण केंद्रातील उपक्रम :

अ) मुख्य सभागृह : यशवंतराव चव्हाण केंद्रातील सभागृहाचा वापर, प्रतिष्ठानने आयोजित केलेल्या विविध कार्यक्रमांसाठी तसेच निरनिराळ्या सामाजिक संस्था, शासनातर्फे आयोजित केलेल्या सभा, संमेलने, चर्चा, परिसंवाद, चित्रपट, सांस्कृतिक कार्यक्रम यासाठी करण्यात आला. मराठी, हिंदी, गुजराती व इंग्रजी नाटके, संगीतसभा आदि कार्यक्रमही सभागृहात झाले. मुख्य सभागृहाचे नूतनीकरण करून आरामदायी खुर्च्या बसविण्यात आल्यानंतर सभागृहातील गालिचे बदलण्यात आले आहेत. सभागृह सर्व सोयींनी युक्त तसेच

अद्यावत करण्यात आले आहे. त्याचप्रमाणे सभागृहात डॉल्बी डिजिटल म्युझिक सिस्टिम बसविण्यांत आली आहे. केंद्र इमारतीमध्ये पूर्वी कार्यरत असलेली वातानुकूलन यंत्रणा (पाण्याच्या प्रक्रियेवर चालणारी) बदलून अत्याधुनिक वातानुकूलन यंत्रणा (हवेच्या प्रक्रियेवर चालणारी) बसविण्यात आली आहे.

ब) सांस्कृतिक सभागृह : या सभागृहांत आता कलाप्रदर्शनाचीही व्यवस्था करण्यात आली आहे. या कलादालनामध्ये अनेक मान्यवर कलाकारांची रंगचित्रे, छायाचित्रे, रेखाटनचित्रे यांची प्रदर्शने झाली. देशाच्या व राज्याच्या विकासाशी संबंधित सामाजिक, राजकीय व आर्थिक स्वरूपाच्या परिषदा, परिसंवाद व चर्चासत्रे घेण्यासाठी तसेच नवोदित कलाकारांना प्रोत्साहन देण्यासाठी मुख्य सभागृह, सांस्कृतिक सभागृह तसेच कलादालन कार्यकारी समितीच्या संमतीने सवलतीच्या दरात देण्यात येतात.

क) यशवंतराव चव्हाण राष्ट्रीय ग्रंथालय : यशवंतराव चव्हाण ग्रंथालयाच्या उद्दिष्टाप्रमाणे ग्रंथालयात अनेक विषयांवरील पुस्तके विकत घेतली आहेत. राज्यशास्त्र, समाजशास्त्र, सहकार, ग्रामीण विकास, स्त्रियांचे प्रश्न, कायदा, शिक्षण तसेच शेती, इतिहास, संगणक विज्ञान, इत्यादि विषयांवरील महत्त्वाची पुस्तके तसेच विश्वकोशासारखे संदर्भ ग्रंथ ग्रंथालयात उपलब्ध केलेले आहेत. मा.यशवंतराव चव्हाणसाहेबांच्या विविध पैलूंचे दर्शन घडविणारी पुस्तके व त्यांनी स्वतः लिहिलेली पुस्तके ग्रंथालयात उपलब्ध आहेत. तसेच अनेक दुर्मिळ ग्रंथ, महाभारत आणि धर्मकोशाचे सर्व खंड ग्रंथालयात आहेत. ग्रंथालयीन पुस्तकांचा व संदर्भ ग्रंथांचा महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांना लाभ व्हावा या उद्देशाने नाममात्र वर्गणी रु.२५/- घेऊन त्यांना ग्रंथालय उपलब्ध केले आहे. इतर वाचकांसाठी ग्रंथालय वार्षिक वर्गणी रु.२५०/- आहे. तथापि यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबईच्या सदस्यांना सदर वर्गणी न आकारण्याचा निर्णय घेतला आहे.

शासकीय नियमानुसार ग्रंथालयाची आखणी केल्यामुळे सन २००३-२००४ वर्षामध्ये शासकीय अनुदान म्हणून रु. ३२०००/- मिळाले आहेत. ग्रंथालयात ३१ मार्च २००४ अखेर १४००६ ग्रंथ असून सन २००३-२००४ या वर्षात ग्रंथालयात ७८६ नवीन पुस्तकांची भर घालण्यात आली आहे. त्यासाठी रु. १,७१,३७७/- खर्च झालेले आहेत. याशिवाय देणगी म्हणून १०० पुस्तके मिळाली आहेत.

ड) युरोपियन युनियन चेंबर ऑफ कॉमर्सचे संशोधन केंद्र : युरोपियन युनियन चेंबर ऑफ कॉमर्सच्या भारतीय विभागाचे सहकार्य प्रतिष्ठानच्या उपक्रमांना लाभत असून महाराष्ट्रातील व्यापार, उद्योग व सहकार या सामाजिक क्षेत्रांच्या भरीव वृद्धीसाठी ते फार महत्त्वाचे आहे. युरोपियन युनियन चेंबर ऑफ कॉमर्स इन इंडियाद्वारे महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या क्षेत्रात प्रकल्प उभारण्यासाठी आर्थिक मदत कशी उपलब्ध करून देता येईल, याची माहिती प्रसिध्द केली जाते.

इ) महाराष्ट्र आर्थिक विकास मंडळ : महाराष्ट्र आर्थिक विकास मंडळ या संस्थेची स्थापना प्रसिध्द अर्थशास्त्रज्ञ कै.डॉ. धनंजयराव गाडगीळ यांनी सन १९५७ मध्ये केली. ही संस्था महाराष्ट्राचा आर्थिक व औद्योगिक विकास वेगाने आणि संतुलितपणे होण्यासाठी संशोधनाचे कार्य करते. महाराष्ट्रामध्ये उद्योग सुरू करण्यासाठी इच्छुक असणाऱ्या उद्योजकांना सांख्यिकीय माहिती पुरविणे, योग्य निर्णय घेण्यासाठी राज्य शासनाच्या धोरणात्मक निर्णयांची माहिती देणे, चिकित्सकपद्धतीने अधिकृत आकडेवारी पुरविणे तसेच

महाराष्ट्रात उपलब्ध असलेल्या उद्योगसंधीविषयी माहिती देण्याचे काम ही संस्था करते. संस्थेतर्फे उद्योजकांसाठी परिसंवाद, परिषदा व कार्यशाळा आयोजित केलेल्या आहेत. यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई व सदरची संस्था परस्पर सहकार्याने काम करतात. या उपक्रमासाठी महाराष्ट्र आर्थिक विकास मंडळाला इमारतीतील तिसऱ्या मजल्यावरील जागा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.

ई) बॉम्बे सिटीपॉलिसी रिसर्च फाउंडेशन (बॉम्बे फर्स्ट) : केंद्र इमारतीच्या चौथ्या मजल्यावरील ४०० चौ.फूटाची जागा बॉम्बे सिटी पॉलिसी रिसर्च फाउंडेशन (बॉम्बे फर्स्ट) या सार्वजनिक न्यासास संशोधन कार्यासाठी दिलेली आहे. बॉम्बे फर्स्ट ही संस्था बॉम्बे चेंबर ऑफ कॉमर्स अँड इंडस्ट्रिज आणि बॉम्बे सिटी पॉलिसी रिसर्च फाउंडेशन या संस्थांच्या पुढाकाराने व औद्योगिक/वाणिज्य क्षेत्रातील अनेक आस्थापनांच्या आर्थिक पाठबळावर १९९५ मध्ये अस्तित्वात आली. या संस्थेचे प्रमुख उद्दिष्ट मुंबई शहरातील वाढत्या लोकसंख्येचे आव्हान स्वीकारून येथील पायाभूत सुविधांमध्ये विकास करून नागरिकांच्या राहणीमानाची पातळी उंचावणे, काम करण्याच्या परिस्थितीत सुधारणा घडवून आणणे आणि भांडवली गुंतवणूकदारांना आकर्षित करणे हे आहे. मुंबई शहराच्या विविध प्रश्नांवर विचार करण्यासाठी शासन, महानगरपालिका व इतर स्वयंसेवी संस्था यांचे समन्वयक म्हणून ही संस्था कार्य करते.

उ) अनुबोधपट : मा. चव्हाणसाहेबांच्या जीवनावर अनुबोधपट तयार करण्याचे काम नामवंत दिग्दर्शक डॉ. जब्बार पटेल यांचेकडे सोपविण्यात आलेले असून त्यांनी मा. यशवंतराव चव्हाण यांच्या सहवासातील सम्मकालीन ज्येष्ठ मान्यवरांच्या मुलाखती घेण्याचे काम प्रगति पथावर आहे.

२) यशवंतराव चव्हाण केंद्रात झालेले महत्त्वाचे कार्यक्रम

अ) मा. चव्हाणसाहेबांची पुण्यतिथि व जयंती : मा. चव्हाणसाहेबांच्या १९ व्या पुण्यतिथिनिमित्त दि. २५ नोव्हेंबर २००३ रोजी चव्हाण सेंटरच्या मुख्य सभागृहात झालेल्या कार्यक्रमास प्रमुख पाहुणे म्हणून मा.अरुण गुजराथी, अध्यक्ष महाराष्ट्र विधान सभा उपस्थित होते व अध्यक्षस्थान मा. श्री. मोहन धारिया, कार्याध्यक्ष यांनी भूषविले होते. या कार्यक्रमात 'यशवंतराव चव्हाण सामाजिक एकात्मता पारितोषिक २००३', संत साहित्याचे संशोधक विद्वान डॉ.यू.म. पठाण यांना प्रदान करण्यात आले व 'यशवंतराव चव्हाण राष्ट्रीय पुरस्कार २००३' जाहीर करण्यात आला. याच कार्यक्रमात महाविद्यालयीन नियतकालिकांच्या स्पर्धेमध्ये सर्वोत्कृष्ट ठरलेल्या विजेत्यांची नावे जाहीर करून प्रतिष्ठानने आयोजित केलेल्या विविध स्पर्धांच्या बक्षिसांचे आणि 'यशवंतराव चव्हाण युवा पुरस्कार २००३' चे वितरण करण्यात आले.

मा. यशवंतराव चव्हाण यांचा ९१ वा जयंती समारंभ शुक्रवार दि. १२ मार्च २००४ रोजी चव्हाण सेंटरच्या मुख्य सभागृहात संपन्न झाला. समारंभाचे प्रमुख अतिथि मा.श्री.एन. राम, मुख्य संपादक, दि हिंदू हे होते. समारंभाच्या अध्यक्षस्थानी मा.श्री. शरद पवार, अध्यक्ष, यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई हे होते. या कार्यक्रमात यशवंतराव चव्हाण राष्ट्रीय पुरस्कार २००३ विख्यात व्यंग चित्रकार मा.आर.के. लक्ष्मण यांना प्रदान करण्यात आला. समारंभाचे प्रास्ताविक व पाहुण्यांचे स्वागत मा.श्री.हुसेन दलवाई, उपाध्यक्ष यांनी केले. वरील दोन्ही कार्यक्रमास प्रतिष्ठानचे विश्वस्त व सदस्य तसेच इतर प्रतिष्ठित मान्यवर मोठ्या प्रमाणावर उपस्थित होते.

ब) यशवंतराव चव्हाण राज्यस्तरीय पारितोषिक : प्रतिष्ठानच्या उद्दिष्टांमधील एक भाग म्हणून खालील क्षेत्रात भरीव कार्य करणाऱ्या मान्यवर व्यक्ति वा संस्थेला चक्रीयपद्धतीने पारितोषिक व सन्मानपत्र देण्यात येते.

- १) यशवंतराव चव्हाण कृषी-औद्योगिक समाजरचना/व्यवस्थापन प्रशासन पारितोषिक
- २) यशवंतराव चव्हाण सामाजिक एकात्मता/विज्ञान तंत्रज्ञान पारितोषिक
- ३) यशवंतराव चव्हाण ग्रामीण विकास/आर्थिक-सामाजिक विकास पारितोषिक
- ४) यशवंतराव चव्हाण मराठी साहित्य संस्कृती/कला व क्रीडा पारितोषिक

यावर्षाचे 'यशवंतराव चव्हाण सामाजिक एकात्मता पारितोषिक २००३' संत साहित्याचे संशोधक विद्वान डॉ.यू.म. पठाण यांना मा.चव्हाणसाहेबांच्या १९ व्या पुण्यतिथीदिनी, २५ नोव्हेंबर २००३ रोजी मा. श्री. अरुण गुजराथी, अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधान सभा यांच्या हस्ते प्रदान करण्यात आले. १ लाख रुपये व सन्मानपत्र असे या पारितोषिकाचे स्वरूप आहे.

क) यशवंतराव चव्हाण राष्ट्रीय पुरस्कार :

मा. यशवंतराव चव्हाणसाहेबांच्या स्मृतिप्रीत्यर्थ राष्ट्रीय एकात्मता, लोकशाहीमूल्ये, सामाजिक-आर्थिक विकास या क्षेत्रांमध्ये उत्कृष्ट कार्य करणाऱ्या नामवंत व्यक्तीला 'यशवंतराव चव्हाण राष्ट्रीय पुरस्कार' व सन्मानपत्र देण्यात येते. रक्कम रुपये २ लाख व सन्मानपत्र असे या पुरस्काराचे स्वरूप आहे. सुयोग्य व्यक्तीची निवड करण्यासाठी सर्वोच्च न्यायालयाचे माजी मुख्यन्यायाधीश मा.वाय.व्ही. चंद्रचूड यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती नेमण्यात आली आहे. या समितीचे सदस्य मा.श्री.आय.के. गुजराल, माजी पंतप्रधान, डॉ.श्रीमती नजमा हेपतुल्ला, उपाध्यक्ष, राज्यसभा, डॉ. होमी सेठना, डॉ.एम.एस. स्वामीनाथन, डॉ. भालचंद्र मुणगेकर, कुलगुरु, मुंबई विद्यापीठ (पदसिध्द) आणि सुप्रसिध्द संगीतकार श्री.भूपेन हजारिका हे आहेत.

या निवड समितीच्या शिफारशीनुसार यावर्षाचा राष्ट्रीय पुरस्कार विख्यात व्यंगचित्रकार मा.श्री.आर.के. लक्ष्मण यांना मा.चव्हाणसाहेबांच्या १९ व्या जयंतीदिनी १२ मार्च २००४ रोजी मा.एन. राम, मुख्य संपादक, 'दि हिंदू' यांच्या हस्ते व मा.शरदराव पवार यांच्या अध्यक्षतेखाली तसेच प्रतिष्ठानचे विश्वस्त व सभासद यांच्या प्रमुख उपस्थितीत सन्मानपूर्वक देण्यात आला.

या समितीचा तीन वर्षांचा कालावधी सन २००३ मध्ये संपला असून विश्वस्त मंडळाने या निवड समितीची पुनर्रचना केली आहे. मा. न्यायमूर्ती वाय.व्ही. चंद्रचूड यांच्या अध्यक्षतेखाली पुढीलप्रमाणे समिती गठित केली आहे. मा. डॉ. भालचंद्र मुणगेकर, कुलगुरु, मुंबई विद्यापीठ, मा.डॉ. अनिल काकोडकर, अध्यक्ष, परमाणु ऊर्जा आयोग, मा.डॉ. रघुनाथ माशेलकर, मा.डॉ. अरुण निगवेकर, अध्यक्ष, विद्यापीठ अनुदान आयोग, मा.डॉ. रुपा शहा, कुलगुरु, एस.एन.डी.टी. विद्यापीठ, मा.श्री. चार्ल्स कुरिया, प्रख्यात आर्किटेक्ट व राष्ट्रीय नागरी आयोगाचे भूतपूर्व अध्यक्ष हे या समितीचे सदस्य आहेत.

ड) यशवंतराव चव्हाण युवा पुरस्कार वितरण : महाराष्ट्रात उत्कृष्ट सामाजिक काम करणाऱ्या युवकास नवभारत युवा आंदोलनाच्या वतीने देण्यात येणारा 'यशवंतराव चव्हाण युवा पुरस्कार २००३' यावर्षी श्रीमती अंजली काटे, पुणे व श्री. अविनाश पाटील, धुळे यांना विधान सभेचे अध्यक्ष मा. अरुण गुजराथी यांच्या हस्ते मा. चव्हाणसाहेबांच्या पुण्यतिथीदिनी (२५ नोव्हेंबर २००३ रोजी) देण्यात आला 'रोख रक्कम रु. ११०००/- व सन्मानपत्र' असे या पुरस्काराचे स्वरूप आहे.

३. प्रतिष्ठानने आयोजित केलेल्या स्पर्धा-पारितोषिक योजना :

अ) खुली निबंध स्पर्धा : या स्पर्धेसाठी 'आरक्षण मागासवर्गीयांकरीता की आर्थिक दुर्बलघटकांकरीता' हा विषय निवडण्यात आला होता. या स्पर्धेमध्ये महाराष्ट्रातील ६० स्पर्धकांनी भाग घेतला होता. स्पर्धेचे परीक्षक म्हणून श्री.जे.बी. पाटील यांनी काम केले. या स्पर्धेमध्ये प्रथम पारितोषिक रु. ५०००/- सौ. वंदना दांडेकर, सांगली, द्वितीय पारितोषिक रु.३०००/- श्री.एम्.डब्ल्यू. ओंकार, नागपूर, तृतीय पारितोषिक रु.२०००/- सौ. मंजुला म्हण्पात्र, मुंबई यांना मिळाले. सदर पारितोषिके मा. चव्हाणसाहेबांच्या पुण्यतिथीदिनी समारंभपूर्वक देण्यात आली.

ब) यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालयीन नियतकालिके पारितोषिक योजना : महाराष्ट्रातील विद्यापीठाकडून त्यांच्याकडे प्राप्त झालेली महाविद्यालयांची नियतकालिके प्रतिष्ठानकडे मागविण्यात येतात. त्यांची छाननी परीक्षकांकडून करून घेण्यात येते. यावर्षी श्री. राजेंद्र साठे, श्री. मारुती विश्वासराव व प्रा. श्रीमती भारती लव्हेकर यांनी नियतकालिकांचे परीक्षण केले. परीक्षकांच्या अभिप्रायानुसार खालील महाविद्यालयांच्या नियतकालिकांना पारितोषिके देण्यात आली.

परितोषिक	महाविद्यालय	नियतकालिकाचे नांव	विद्यापीठ
प्रथम पारितोषिक रु.१०,०००/-	कर्मवीर भाऊराव पाटील महाविद्यालय, उरण-इस्लामपूर, त-वाळवा, जि-सांगली	ज्योति	शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
द्वितीय पारितोषिक रु.७,५००/-	शासकीय अभियांत्रिकी महाविद्यालय, पुणे-५	अंतर्हित	पुणे विद्यापीठ, पुणे
तृतीय पारितोषिक रु.५०००/-	महात्मा गांधी महाविद्यालय, अहमदनगर, जि-लातूर	पथिक	स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड
चतुर्थ पारितोषिक रु.२०००/-	राज्यीय शास्त्र महाविद्यालय, लातूर	शब्दगंध	स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड
	कमल नेहरू महाविद्यालय, नागपूर	कमलगंधा	नागपूर विद्यापीठ, नागपूर
	कला, अभियांत्रिकी व विज्ञान महाविद्यालय, जळगाव	निर्झर	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

क) यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालयीन साहित्य पारितोषिक योजना :

महाविद्यालयातील १२ वी उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांसाठी 'यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालयीन साहित्य पारितोषिक' ही योजना प्रतिष्ठानने लेख, कथा व कविता या तीन साहित्यप्रकारांकरिता आयोजित केली होती. या साहित्य प्रकारांसाठी महाराष्ट्रातील महाविद्यालयांतील ३२१ विद्यार्थ्यांनी भाग घेतला. सदर स्पर्धेसाठी परीक्षक म्हणून श्रीमती वैशाली रोडे, श्री. प्रशांत मोरे, श्रीमती ज्योति म्हापसेकर यांनी काम पाहिले. या योजनेत खालील स्पर्धक विजयी ठरले.

कथा

क्र			कथेचे नांव	कॉलेजचे नांव
१.	प्रथम पारितोषिक रु.२०००/-	श्रीमती प्रज्ञा भास्करराव पाटील	हातभर आभाळ	ए.आय.एस.एस.एम.एस. महिला अभियांत्रिकी महाविद्यालय, पुणे-१
२.	द्वितीय पारितोषिक रु.१५००/-	श्रीमती शेख वहिदा इस्माईल	बैरागी	सोलापूर सोशल असोशिएशन कॉलेज, सोलापूर
३.	तृतीय पारितोषिक रु.१०००/-	श्री. संतोष नारायणकर	पांगळी चित्र	वैद्यनाथ महाविद्यालय, बीड
	उत्तेजनार्थ रु.५००/- प्रत्येकी			
		१. श्रीमती प्रतिभा हडकर	पुत्रकामेष्टी	एस.एन.डी.टी. महाविद्यालय, मुंबई - २०
		२. श्रीमती अश्विनी देशमाने	हृदपार	कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर, जिल्हा सांगली.
		३. श्री. रवींद्र कानडजे	नाळ तुटत चालली	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, बुलढाणा.

कविता

क्र			कवितेचे नांव	कॉलेजचे नांव
१.	प्रथम पारितोषिक रु.२०००/-	श्री. संतोष नारायणकर	जाणीव	वैद्यनाथ कॉलेज ऑफ आर्ट्स, सायन्स आणि कॉमर्स, परळी-वैजनाथ
२.	द्वितीय पारितोषिक रु.१५००/-	श्री. अरुण रसाळ	ती आणि स्वातंत्र्याचे काही संदर्भ	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

३. तृतीय पारितोषिक रु.१०००/-	श्रीमती स्मिता पाटील	देवदासी	मालती वसंतदादा पाटील महाविद्यालय, इस्लामपूर, जि-सांगली.
उत्तेजनार्थ रु.५००/- प्रत्येकी	१. श्री.मनीष तपासे	वृद्धाश्रम एक संवाद	शासकीय अभियांत्रिकी महाविद्यालय, जळगांव
	२. श्री.व्यंबक कृष्णाजी मंगर	बेरोजगार	सरदार पटेल महाविद्यालय, चंद्रपूर
	३. श्रीमती सारिका किरडे	क्रांती ज्योति	श्रीकृष्णदास नागू ग्रामीण सेवा- महाविद्यालय, पिंपरी, (मेघे) वर्धा

एकांकिका लेखन

टीप : प्रथम व तृतीय पुरस्कारासाठी पात्र स्पर्धक नाही.

क्र	एकांकिकेचे नांव	कॉलेजचे नांव	
१. द्वितीय पारितोषिक रु.१५००/-	श्री.संतोष नारायणकर	आधार	वैद्यनाथ कॉलेज ऑफ आर्ट्स, सायन्स आणि कॉमर्स, परळी वैजनाथ. बीड
उत्तेजनार्थ रु.५००/- प्रत्येकी	१. श्रीमती मयूरी बारवकर	अश्रुंचा दबबिंदु	कृषी महाविद्यालय, पुणे
	२. श्री.आनंद काकडे	कलेने तारले नि प्रेमाने मारले	विवेकानंद कला महाविद्यालय, समर्थनगर, औरंगाबाद

४. विशेष कार्यक्रम :

अ) मा.प्रा. महेश एलकुंचवार यांचा सत्कार समारंभ

आधुनिक मराठी रंगभूमी ज्या नाटककारांच्या भक्कम खांद्यावर उभी राहिली आहे. अशापैकी मा.प्रा. महेश एलकुंचवार, नामांकित व समर्थ नाटककार आहेत. म्हणून त्यांच्या साहित्य कृतींवर दि. २८ जून २००३ रोजी दिवसभर दोन सत्रांमध्ये चर्चा आयोजित करण्यात आली होती. पहिल्या सत्राच्या अध्यक्षता प्रा. पुष्प मावे होत्या. डॉ.जम्हार पटेल यांनी स्वागत व प्रास्ताविक केले. नाट्य आणि ललित लेखन यावर श्रीमती रेखा इनामदार-साने यांनी माहिती दिली. नाट्यतंत्र यावर श्री.संजय आर्वीकर बोलले. एकांकिकांचे श्री. नीलकंठ कदम यांनी विश्लेषण केले.

दुसऱ्या सत्रात 'स्त्री पात्रे' यावर श्रीमती मेघना पेठे बोलल्या, पारंपारिकता आणि आधुनिकता यांचे नाते या विषयावर श्री.मकरंद साठे यांनी आपले विचार व्यक्त केले. नाटयमूल्य/तंत्र आणि आजची पिढी याविषयावर श्री. चंद्रशेखर फणसळकर बोलले. त्यानंतर मा.प्रा. महेश एलकुंचवार यांनी मनोगत व्यक्त केले.

शेवटी मा.श्री.शरदराव पवार यांच्या अध्यक्षतेखाली प्रा. महेश एलकुंचवार यांचा सत्कार करण्यात आला. स्वागत व प्रास्ताविक मा.श्री. शरद काळे, सरचिटणीस यांनी केले तर सन्मानपत्राचे वाचन डॉ. जब्बार पटेल यांनी केले. समारंभानंतर प्रा. एलकुंचवार लिखित व समन्वय, पुणे निर्मित 'युगान्त' या नाटकाचा प्रयोग सादर करण्यात आला.

ब) सेंटर फॉर इंटरनॅशनल ट्रेड इन ॲग्रीकल्चर ॲण्ड ॲग्रोबेस्ड इंडस्ट्रिज (सीटा)

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठानने नवी दिल्ली येथे सीटा हा विभाग २ मे २००१ रोजी स्थापन केला. सीटाचे कार्यकारी संचालक म्हणून श्री.विजय सारढाणा काम पाहतात. हा विभाग जागतिक व्यापार संघटना (WTO) संबंधीच्या समस्यांवर काम करीत आहे. सीटाने आर्थिक वर्षात जी महत्त्वाची कामे केली ती खालीलप्रमाणे-

१. केंद्र सरकारशी जागतिक व्यापार संघटने (WTO) संबंधी विषयवार (साखर, कुक्कुटपालन, दुग्धव्यवसाय, कापूस उद्योग) चर्चा करून सूचना केला.
२. सीटामार्फत वेळोवेळी कृषी उत्पादनांवर चर्चा व परिसंवाद आयोजित करण्यात येत असून सीटा संबंधित विषयावर स्वतंत्र अहवाल तयार करून सादर करतात.
३. न्यूझिलँडने भारताला मोठ्या प्रमाणावर (डपिंग) बटर-आईल पाठविले होते. याविषयी सीटाने सखोल अभ्यास करून केंद्र सरकारला अहवाल सादर केला आहे.
४. कोंबडी, अंडी, सफरचंद, कापूस, दुग्धजन्य पदार्थ यांचे बाजारातील संशोधन करून अहवाल तयार केलेला आहे.
५. बऱ्याचशा राज्यात द्राक्षाचे पीक घेतात. त्या पिकाबाबतच्या समस्यांवर सीटाने अभ्यास केलेला आहे.
६. भारताने परदेशातून आयात केलेल्या कोंबड्यांना रोगाची लागण झालेली असल्याचे लक्षांत आल्याने ही बाब सीटाने केंद्र सरकारच्या निदर्शनास आणून देऊन केंद्र सरकारला अहवाल सादर केलेला आहे.
७. सीटाचे अहवाल वृत्तपत्रांतून, दूरचित्रवाणी यासारख्या प्रसार माध्यमातून प्रसारित केले जातात.

सीटा प्रतिष्ठानचा एक विभाग होता. आता कंपनीज् अॅक्ट सेक्शन २५ अंतर्गत सीटा दि. २५.३.२००४ पासून नवी कंपनी म्हणून स्थापन केली आहे.

१. माहिती व तंत्रज्ञान प्रबोधिनी :

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठानची माहिती व तंत्रज्ञान प्रबोधिनी ही सीडॅक,पुणे यांचे संगणक प्रशिक्षणाचे अधिकृत केंद्र आहे. हे केंद्र मे १९९९ मध्ये स्थापन झालेले असून पहिल्या वर्षी या विभागाने सुरुवातीला डिप्लोमा इन अॅडव्हान्स्ड कॉम्प्युटींग (DAC - Diploma in Advanced Computing) आणि डिप्लोमा इन इन्फर्मेशन टेक्नॉलॉजी (DIT - Diploma in Information Technology) हे संगणक प्रशिक्षणाचे वर्ग सुरु केले. पहिल्या दोन वर्षात डिप्लोमा इन अॅडव्हान्स्ड कॉम्प्युटींग या अभ्यासक्रमास विद्यार्थ्यांचा प्रतिसाद चांगला होता. त्यानंतर आर्थिक मंदीमुळे या वर्गाला कमी विद्यार्थी मिळू लागले. हे लक्षांत घेऊन माहिती व तंत्रज्ञान प्रबोधिनी विभागाने संगणक प्रशिक्षणाचे इतर वर्ग सुरु केले. महाराष्ट्र स्टेट सर्टिफिकेट इन इन्फर्मेशन टेक्नॉलॉजी (MSCIT) तसेच डिप्लोमा इन मल्टिमिडिया क्रिएशन (DMC) सर्टिफिकेट इन इन्फर्मेशन टेक्नॉलॉजी (CCIT) हे नवीन कोर्स चालू केलेले आहेत.

माहिती व तंत्रज्ञान प्रबोधिनीच्या सर्व संगणक वर्गातील गेल्या ४ वर्षातील विद्यार्थ्यांची संख्या दर्शविणारा तक्ता-

प्रशिक्षण वर्गाचे नांव	२०००-०१	२००१-०२	२००२-०३	२००३-०४
डिप्लोमा इन अॅडव्हान्स्ड कॉम्प्युटींग (DAC)	२५५	१५१	२५	६९
अॅडव्हान्स्ड डिप्लोमा इन इन्फर्मेशनटेक्नॉलॉजी (ADIT)	४७	५७	५२	४८
प्रीडॅक (PREDAC)	२०	४८	२१	११
डिप्लोमा इन इन्फर्मेशन टेक्नॉलॉजी (DIT)	५७४	५२७	३०१	२९९
महाराष्ट्र स्टेट सर्टिफिकेट इन इन्फर्मेशन टेक्नॉलॉजी (MSCIT)	—	—	५९०	१३७
डिप्लोमा इन अॅडव्हान्स्ड कॉम्प्युटींग आर्ट्स (DACA)			७	३
डिप्लोमा इन मल्टिमिडिया क्रिएशन (DMC)			१२	४०
सर्टिफिकेट इन डेटाबेस अॅडमिनिस्ट्रेशन (CCDA)			१५	१५
सर्टिफिकेट इन इन्फर्मेशन टेक्नॉलॉजी (CCIT)			११	३०
इतर कोर्सेस			१९	१५४
	८९६	७८३	१०५३	८०६

६. प्रतिष्ठानच्या सहकार्याने कार्यरत असलेले इतर कार्यक्रम/उपक्रम :

अ) भारतीय भटके विमुक्त संशोधन संस्था, संशोधन प्रकल्प, सातारा :

भारतीय भटके विमुक्त संशोधन संस्था, सातारा यांनी महाराष्ट्रातील भटक्या जमातींच्याविषयी पथदर्शक प्रकल्प जून १९९९ पासून सुरु केला आहे. पहिल्या टप्प्यात १८ जिल्ह्यांचे सर्वेक्षण पूर्ण केले असून उर्वरित जिल्ह्यांचे सर्वेक्षण जवळजवळ पूर्ण झाले असून त्याविषयीचा अहवाल प्राप्त व्हावयाचा आहे.

ब) अंधश्रद्धा निर्मूलन कार्यक्रम : यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई व महाराष्ट्र अंधश्रद्धा निर्मूलन समिती, सातारा यांच्या संयुक्त विद्यमाने महाराष्ट्रभर अंधश्रद्धा निर्मूलन, वैज्ञानिक दृष्टिकोन व महाराष्ट्रातील संत आणि समाजसुधारकांचा सत्यशोधकी वारसा याविषयी प्रबोधनाचे कार्यक्रम राबविले जातात. तसेच 'सत्यशोध प्रज्ञा परीक्षा' मार्फत महाराष्ट्रातील प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षकांची तसेच प्राध्यापकांची शिबिरे आयोजित करण्यात येऊन परीक्षा घेतली जाते. प्रकल्पाचे अध्यक्ष डॉ. वसंतराव गोवारीकर व प्रतिष्ठानचे कार्याध्यक्ष मा. मोहन धारिया यांच्या सहीचे प्रमाणपत्र प्रशिक्षणार्थींना दिले जाते. बुवाबाजी संघर्ष व चमत्कार, यासारख्या विषयांवर राज्यभर कार्यक्रम चालू आहेत.

क) 'प्रथम-मुंबई शिक्षण उपक्रम' : 'प्रथम-मुंबई शिक्षण उपक्रम' या संस्थेच्या उपक्रमाला प्रतिष्ठान सहकार्य देते. त्यास अनुसरून 'प्रथम-मुंबई शिक्षण उपक्रम'च्या कार्यालयासाठी केंद्र इमारतीतील जागा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. मुंबई शहरात झोपडपट्टीवासीयांच्या मुलांना शिक्षणाची गोडी लागावी, म्हणून बालवाड्या चालविणे, संगणकांचे प्रशिक्षण देणे, झोपडपट्टीतील स्थानिक रहिवाशांमधून उपक्रमाकरिता शिक्षक-शिक्षिका तयार करणे इत्यादी महत्त्वपूर्ण कामे 'प्रथम-मुंबई शिक्षण उपक्रमा' मार्फत डॉ. माधव चव्हाण व श्रीमती फरिदा लांबे यांच्या मार्गदर्शनाखाली मोठ्या प्रमाणावर केली जातात.

ड) इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ पब्लिक अॅडमिनिस्ट्रेशन, महाराष्ट्र शाखा : या संस्थेच्या वतीने दरवर्षी यशवंतराव चव्हाण मेमोरियल लेक्चर आयोजित करण्यात येते. सदर संस्थेने यावर्षी मा. एम. ए. चितळे, चेअरमन, साऊथ एशिया टेक्नीकल अॅडव्हायझर कमिटी ऑफ ग्लोबल वॉटर पार्टनरशीप यांचे 'फ्युचर पॅटर्न्स ऑफ वॉटर गव्हर्नन्स' या विषयावर व्याख्यान आयोजित केले होते. सदर व्याख्यानास वरिष्ठ शासकीय अधिकारी व प्रतिष्ठित मान्यवर उपस्थित होते.

७. यशवंतराव चव्हाण शिष्यवृत्ती :

अ) 'महाराष्ट्राच्या औद्योगिकरणाचे सामाजिक आणि सांस्कृतिक परिणाम' संशोधन प्रकल्प :

औद्योगिकरणाचे समाजावर, भाषेवर, संस्कृतीवर, लोकांच्या राहणीमानावर काय परिणाम झाले याविषयीचे संशोधन करण्यासाठी श्री. प्रकाश देशमुख यांना अर्थसाहाय्य देण्यात आले आहे. संशोधनाचा अंतिम अहवाल लवकरात लवकर पूर्ण करण्याबाबत श्री. देशमुख यांना कळविण्यात आले आहे.

८. प्रतिष्ठानमार्फत देण्यात आलेली अनुदाने : अहवाल वर्षात खालील संस्थांना अनुदान देण्यात आले.

क्र.	संस्थेचे नांव	अनुदान रक्कम
१	सेंटर फॉर अॅडव्हान्स्ड स्ट्रॅटेजिक स्टडीज	२००००/-
२	इंडियन असोशिएशन ऑफ रिटायर्ड पर्सनस्	१००००/-
३	राष्ट्रीय एकात्मता शांती पदयात्रा सहायता समिती	१००००/-
४	सार्वजनिक उत्सव समिती, नवी दिल्ली	३००००/-
५	दि इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ पब्लिक अॅडमिनिस्ट्रेशन	१००००/-
६	सौ.वेणूताई चव्हाण स्मारक पब्लिक चॅरिटेबल ट्रस्ट	७५२८४/-
७	यशवंतराव चव्हाण व्यासपीठ, अहमदनगर	१५०००/-
८	साने गुरुजी राष्ट्रीय स्मारक ट्रस्ट	१००००/-

९. प्रतिष्ठानला मिळालेले अनुदान :

क्र.	संस्थेचे नांव	अनुदान रक्कम
१	इचलकरंजी जनता सहकारी बँक लि.	१०००००/-
२	जवाहर शेतकरी साखर कारखाना लि.	१०००००/-
३	ग्रंथालय कोकण भवन	३२०००/-
४	महानंद डेरी (सीटा)	५०००००/-

१०. प्रतिष्ठानच्या विभागांमार्फत झालेले कार्यक्रम/उपक्रम :

अ) कृषी व सहकार व्यासपीठ :

कृषी विभाग : कृषी सहकार व्यासपीठाचे काम विश्वस्त निमंत्रक श्री. ज्ञानेश्वर बापू खेरे आणि माजी महापौर, श्री. अंकुश काकडे, संयोजक म्हणून पाहतात. पुणे कार्यालयातून हे काम चालते. त्याला कार्याध्यक्ष श्री. मोहन धारिया यांचे मार्गदर्शन मिळते. या कामकाजात श्री. शं.त्रि. मिडे आणि श्री. पी.टी. पंडित यांचा सहभाग असतो.

- १) शेतकरी प्रशिक्षण वर्ग : वनराई संस्थेच्या सहयोगाने व्यासपीठामार्फत प्रशिक्षणाचे कार्यक्रम आयोजण्यांत आले याचा समारोप व्यासपीठाचे संयोजक, श्री.अंकुश काकडे माजी महापौर यांच्या हस्ते झाला.
- २) कृषी पणन : नामदार हर्षवर्धन पाटील यांनी पणन व्यवस्था (सहकार खाते) बळकट करण्याच्यादृष्टीने एक चर्चासत्र पुण्यात घेतले. त्यात केंद्राच्या प्रतिनिधिनी भाग घेतला होता. महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न पणन (नियमन) कायदा यातील यापूर्वीच्या नियमनावरील भराएवजी निकालवर भर देऊन त्यानुसार कायद्यांत सुधारणा करण्यासंबंधी सर्वश्री कोरात्रे, आय.ए.एस., श्री. खैरमोडे, आय.ए.एस. यांच्या तज्ञ समितीमध्ये चर्चा करण्यात आली. प्रतिष्ठानने त्याबाबतच्या उपयुक्त सूचनांचा मसुदा आमदार, मंत्रीमहोदय व पणन संचालक यांना मा.श्री. बापूसाहेब खैरे यांच्या सहीने पाठविण्यात आला आहे.
- ३) शेतक्रांती : श्रीरामपूर येथील वयस्कर शेतीतज्ञ श्री. भाऊकाका आगाशे यांच्या मार्गदर्शनाखाली 'शेतक्रांती' द्वैमासिक प्रसिध्द करण्यांत येते. त्याच्या ६,००० प्रती ग्रामीण भागांत दुग्ध व्यवसाय करणाऱ्या शेतक-यांकडे जातात. त्या मासिकात जागतिक व्यापार करार आणि कृषीपणन व्यवस्था या विषयावर तज्ज्ञांचे लेख प्रसिध्द करण्यासाठी व्यासपीठाने भरीव अर्थसाहाय्य केले. पहिल्या अंकाचे प्रकाशन श्री. ज्ञानेश्वरबापू खैरे यांच्या अध्यक्षतेखाली श्री. मोहन धारिया यांच्या हस्ते झाले. प्रमुख पाहुणे म्हणून पुणे विद्यापीठाचे माजी कुलगुरु डॉ.वि.ग. भिडे यांचे भाषण झाले.
- ४) जागतिक व्यापार संघटना : गोखले अर्थशास्त्र संस्थेचे संचालक डॉ. चित्रे, प्रा.डॉ. क्षीरसागर यांच्या सहकार्याने शं.त्रि. भिडे तसेच प्रा. पंडित यांनी कृषी वित्तपुरवठा या विषयावर अभ्यास मंडळातील चर्चासत्रे चालविली. त्यामध्ये जागतिक व्यापार संघटना व आंतरराष्ट्रीय शेती कराराबाबतची चर्चा झाली. या विषयावरील बैठक मुंबई येथे कृषीमंत्री गोविंदराव आदिक यांचे अध्यक्षतेखाली झाली. या बैठकीमध्ये या विषयावर अभ्यास मंडळाच्या बैठकीत जी चर्चा झाली त्यांत प्रतिष्ठानचे निवेदन श्री.शं.त्रि. भिडे यांनी मांडले.
- ५) मा. राजनाथसिंह, त्यावेळचे कृषीमंत्री, केंद्रशासन यांना केंद्रशासनाच्या आदर्श पणन कायद्यावर केंद्र शासनाच्या विनंतीस अनुसरून प्रतिष्ठानच्या सूचना पाठविल्या आहेत.
- ६) महाराष्ट्र पाणी परिषद, यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान कृषी व सहकार व्यासपीठ, वनराई आणि अफार्म यांचे संयुक्त विद्यमाने महाराष्ट्र पाणी परिषदेचे आयोजन करण्यांत आले होते. सदर परिषदेचे उद्घाटन श्रीमती सुनिता नारायण, नवी दिल्ली यांनी केले तर वेगवेगळ्या सत्रांचे अध्यक्षपद मा. धारिया, डॉ. मुंदिराव घारे, श्री. मधु मंगेश कर्णिक यांनी भूषविले. परिषदेचा समारोप जागतिक कीर्तीचे जलतज्ज्ञ डॉ. माधवराव चितळे यांचे हस्ते झाला. श्री. ज्ञानेश्वरबापू खैरे यांनी आभार मानले. परिषदेला राज्य शासनाच्या भूजल सर्वेक्षण व विस्तार यंत्रणेचे संचालक डॉ. मोपलवार तसेच डॉ. दुभाषी, श्री. मोरे सचिव महाराष्ट्र शासन, श्री. मुंदिराव किल्लोस्कर, प्रो. देसरडा, श्री. जयंतराव पाटील, माजी सभासद, योजना आयोग नवी दिल्ली इत्यादि अनेक मान्यवरांनी मार्गदर्शन केले.

ब) सहकार विभाग :

सहकार आयुक्तांनी स्थापन केलेल्या विचार मंचामध्ये प्रतिष्ठानच्या वतीने श्री.शं.त्रि. भिडे व आणि श्री.पी.टी. पंडित नियमित उपस्थित राहतात.

१) साप्ताहिक अभ्यास मंडळ :

व्यासपीठातर्फे तज्ज्ञांचे साप्ताहिक अभ्यास मंडळ भरविण्यांत येते. त्यांत अनेक प्रश्नांचा ऊहापोह करण्यांत आला. उदा. दुष्काळ, पाणीपुरवठा, शेती पणन व्यवस्था, आणि ग्रामीण विकास इत्यादि. प्रत्येक बैठकीला सुमारे तीस सदस्य उपस्थित असतात.

२) शेती कर्जपुरवठा :

रिझर्व्ह बँकेने नव्याने प्रसिध्द केलेल्या अहवालात शेती व्यवसायास दरवर्षी अर्थपुरवठा (गुंतवणूक) कमी होत चालला असून उत्पादनही कमी कमी होत आहे असे नमूद केलेले आहे. या गंभीर बाबीवर डॉ. नरेंद्र जाधव, अॅडव्होकेट, डिपॉर्टमेंट ऑफ इकॉनॉमिक्स, अनेलिसिस अँड पॉलिसी, रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया यांचे मराठा चेंबर ऑफ कॉमर्स, पुणे येथे वरील विषयावर व्याख्यान झाले होते. या व्याख्यानावर व्यासपीठाने गोखले इन्स्टिट्यूट, इंडियन स्कूल ऑफ पॉलिटिकल इकॉनॉमी व नॅशनल इन्स्टिट्यूट ऑफ बँक मॅनेजमेंट, कोंढवा यांच्या सहकार्याने एक निवेदन तयार केले. ते महाराष्ट्रातील सर्व जिल्हा सहकारी बँका, राष्ट्रीयकृत बँका यांना पाठविले. या विषयावर एक तज्ज्ञांची राष्ट्रीय परिषद गोखले इन्स्टिट्यूटच्या सहकार्याने घेण्यांत आली. त्यात अनेक उपयुक्त सूचना आल्या.

३) नवीन बँकिंग कायदा सुधारणा :

बँकिंग रेग्युलेशन अमेंडमेंट अँड मिसिलेनियस प्रोव्हिजन बिल २००३ लोकसभेत मांडले होते. हे बिल सहकारी चळवळीची एक प्रकारची मृत्यूघंटाच आहे, याची दखल घेऊन व्यासपीठाने याबाबत अनेक चर्चासत्रे घेऊन एक निवेदन तयार केले आहे. त्याच्यावर 'बँकिंग रेग्युलेशन अमेंडमेंट बिल की सहकाराची मृत्यूघंटा' या शीर्षकाचा एक सविस्तर लेख मा.श्री. बापूसाहेब खैरे यांनी लिहून प्रसिध्द केला. त्यांच्या ४००० प्रती इंडियन सोसायटी फॉर स्टडीज इन को-ऑपरेशन ही संस्था प्रसिध्द करित असलेल्या 'दि. लिंक' या द्वैमासिकद्वारे वितरित करण्यात आल्या. तसेच आणखी १००० प्रती स्वतंत्ररीत्या सर्व सहकारी बँका, राष्ट्रीयकृत बँका, सहकारी संस्थांचे पदाधिकारी यांना पाठविण्यांत आल्या आहेत.

या विषयावर राज्य बँकेने बोलाविलेल्या राज्य पातळीवरील परिषदेस विभागाचे प्रतिनिधी उपस्थित होते. सहकार तज्ज्ञ सर्वश्री कोरात्रे, प्रो. नाडकर्णी, श्री. मदाने, डॉ. कामत यांच्या या विषयावरील मुलाखती मा. धारिया यांचे सूचनेप्रमाणे व श्री. कुमार जोशी यांचे सहकार्याने दैनिक 'लोकसत्ता'मधून प्रसिध्द करण्यांत आल्या आहेत. या विषयावरील प्रतिष्ठानचे निवेदन मा. धारिया यांचे सहीने त्यावेळचे केंद्रीय वित्त मंत्री मान. जसवंतसिंह व रिझर्व्ह बँकेचे गव्हर्नर डॉ. रेड्डी यांना सादर केले आहे.

४) सहकारी चळवळीचा शतक महोत्सव २००४ सालामध्ये सहकारी चळवळीची १०० वर्षे पूर्ण होत आहेत म्हणून देशभर आयोजण्यात येत आहे. या विषयावर इंडियन सोसायटी फॉर स्टडीज इन कोऑपरेशन आणि प्रतिष्ठान यांच्या सहयोगाने इतर संस्थांना बरोबर घेऊन महोत्सवांतर्गत कार्यक्रम साजरे करण्यांस सुरुवात केली आहे. कार्यक्रम नियोजनाचे प्रथम बैठकीत श्री.मोहन धारिया यांनी मार्गदर्शन केले.

५) सहकाराची यशोगाथा :

गुजरातमधील "अमूल इंडिया" या दुग्ध व्यवसाय चळवळीविषयी गुजरात मिल्क मार्केटींग सोसायटी, आणंद, गुजरात यांनी अतिशय माहितीपूर्ण पुस्तक प्रसिध्द केले आहे. त्यांच्या सहकार्याने कृषी सहकार व्यासपीठाने हे पुस्तक मराठीत भाषांतरित करून प्रकाशित करण्याचे ठरविले आहे. ते काम श्री. कोरात्रे निवृत्त सहसचिव, सहकार, महाराष्ट्र शासन यांनी वर्षभरात पूर्ण करीत आणले आहे. यंदा सदर पुस्तक प्रसिध्द करण्यांत येईल.

निवडणूक जाहीरनाम्यातील सहकार : सहकार व्यासपीठातर्फे मा.मोहन धारिया यांचे मार्फत भारतातील प्रमुख राजकीय पक्षातील महत्त्वाच्या २६ पदाधिकाऱ्यांना त्यांनी आपल्या पक्षाच्या निवडणूक जाहीरनाम्यांत सहकाराला यथायोग्य स्थान देण्यासंबंधीचा प्रस्ताव तयार करून पाठविण्यांत आला. त्याला इंडियन नॅशनल काँग्रेस, नॅशनल डेमोक्राटिक अलायन्स, राष्ट्रवादी काँग्रेस, कम्युनिस्ट पार्टी ऑफ इंडिया इत्यादिकडून जरूर तो सहकारात्मक प्रतिसाद मिळाला आहे.

६) शिवाजी विद्यापीठाशी सहकार्य :

शिवाजी विद्यापीठाच्या अर्थशास्त्र विभागाने सहकारावर एक राष्ट्रीय चर्चासत्र २५, २६, मार्च २००४ रोजी आयोजित केले होते. त्या चर्चासत्राचे उद्घाटन माजी कुलगुरु, गोवा विद्यापीठ डॉ. दुभाषी यांनी केले. सदर चर्चासत्रात श्री. भिंडे यांनी New forms for Reasserting Cooperative Movement हा प्रबंध सादर केला.

प्रबंध वाचन :

दिनांक १९.३.२००४ रोजी गोखले अर्थशास्त्र संस्था आणि यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान यांचे संयुक्त विद्यमाने Agri. Credit Past perspectives & future reforms या विषयावर एक दिवसाची कार्यशाळा घेण्यात आली. त्यात प्रतिष्ठानचे श्री. भिंडे यांनी Court Jugement in Apex Coop Bank case & issues thereof हा शोध निबंध सादर केला. त्याची प्रत भारतीय रिझर्व्ह बँकेला पाठविण्यात आली असून त्यात उपस्थित केलेल्या मुद्यांचा विचार करण्यासाठी तो निबंध सर व्यवस्थापक नागरी सहकारी बँक विभागाकडे पाठविण्यांत आल्याचे डॉ.आशा कन्नन, ग्रामीण अर्थशास्त्र विभाग, डिपार्टमेंट ऑफ इकॉनॉमिक अॅनालिसिस अँड पॉलिसी भारतीय रिझर्व्ह बँक यांनी त्यांच्या २९.३.२००४ चे पत्राने कळविले आहे.

७) सहकार शताब्दी तिकीट प्रसिध्दी :

सहकार शताब्दी वर्षाचे निमित्ताने भारत सरकारने सहकार विषयाशी निगडीत स्वतंत्र टपाल तिकीट वितरित करावे, सन २००४ हे वर्ष सहकार वर्ष म्हणून जाहीर करण्यांत यावे असे दोन प्रस्ताव तयार करण्यास राज्य संघास विभागाने सहाय्य केले. सदर प्रस्तावाचा पाठपुरावा महाराष्ट्र राज्य सहकारी संघाकडून करण्यांत येत आहे.

क) महाराष्ट्र महिला व्यासपीठ : दिनांक २२ व २३ मे २००३ रोजी बंगलोर येथे नार्वे अलायन्स ऑफ युमेन्सतर्फे युवक युवतीकरिता परिषद झाली. या परिषदेत युवकांचे प्रश्न, महिलांना घरात व घराबाहेर होणारा त्रास याबाबत चर्चासत्र झाले, मानवी हक्क ह्या विषयीसुध्दा चर्चासत्र घेण्यात आले. या परिषदेत व्यासपीठाच्या कार्यकर्त्या उपस्थित होत्या.

१५ जून २००३ रोजी रवींद्र नगर, उल्हासनगर येथे बचतगटासंबंधी माहिती व महिलांसाठी आवश्यक अन्य योजनांची माहिती देऊन प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. हा कार्यक्रम भाग्यश्री महिला मंडळाच्या वतीने आयोजित करण्यात आला होता.

२६ जून २००३ रोजी कुसुमताई चौधरी स्मृति पुरस्कार समारोह चेतना कॉलेज बांद्रा येथे आयोजण्यात आला होता. त्यामध्ये व्यासपीठाच्या कार्यकर्त्यांचा सहभाग होता.

३ जुलै २००३ रोजी सिध्दार्थ नगर महिला विकास मंडळ, वरळी मुंबई येथे बचतगट व महिलांना प्रशिक्षण अणि कायदेविषयक माहिती यासाठी बैठक घेण्यात आली. या बैठकीत ५० महिलांचा सहभाग होता.

१५ जुलै २००३ रोजी यशवंतराव चव्हाण सांस्कृतिक सभागृहात प्रख्यात समाजसेविका श्रीमती लीला मस्तकार रेळे यांच्या जीवनाची वाटचाल व अनुभव ऐकण्यासाठी त्यांच्या मुलाखतीचा कार्यक्रम आयोजण्यात आला होता. सुरुवातीला व्यासपीठाच्या सांस्कृतिक विभागाद्वारे स्वागतगीत व बहिणाबाईंच्या ओव्या व्यासपीठाच्या कार्यकर्त्यांनी सादर केल्या. त्यानंतर श्रीमती लीलाताई रेळे यांची मुलाखत प्रसिध्द कवयित्री श्रीमती उषा मेहता यांनी गप्पागोष्टींच्या स्वरूपात घेतली. श्रीमती शारदा साठे यांनी कार्यक्रमाची सांगता केली. श्रीमती लीला मेहता यांनी सर्वांचे आभार मानले.

दिनांक २२ जुलै २००३ रोजी पुणे येथे महाराष्ट्र महिला व्यासपीठ मुंबई, पुणे, कराड, नागपूर विभागातील कार्यकर्त्यांची बैठक झाली. बैठकीत विविध विषयांवर सखोल चर्चा करण्यात आली. व्यासपीठामार्फत कोणकोणते कार्यक्रम कार्यान्वित करावेत याबाबत रुपरेषा ठरविण्यात आली.

दिनांक २८.८.२००३ रोजी कायदेविषयक सहाय्य व सल्ला फोरममार्फत अंधश्रद्धा निर्मूलनासाठी कायद्याची आवश्यकता या विषयावर कार्यक्रम झाला. या कार्यक्रमात व्यासपीठाच्या कार्यकर्त्यांनी सहभाग घेतला.

दिनांक १.१०.२००३ रोजी मुलुंड, गांधी नगर येथे सौ. सुनिता तपासे यांनी महाराष्ट्र महिला व्यासपीठतर्फे 'बचतगट' या विषयी कार्यक्रम घेतला होता. या कार्यक्रमात व्यासपीठाच्या कार्यकर्त्यांनी सहभाग घेतला.

दिनांक १२.१०.२००३ रोजी ज्येष्ठ नागरिकांचा मेळावा यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान कायदेविषयक मोफत सल्ला केंद्रातर्फे झाला. या मेळाव्यात अंदाजे २०० व्यक्तींचा सहभाग होता. चेंबूर, घाटकोपर इत्यादि विभागातील ज्येष्ठ नागरिक उपस्थित होते. श्रीमती मंगला वझे व श्री.डी.के. खडके यांचा सत्कार करण्यात आला. यामध्ये व्यासपीठाच्या कार्यकर्त्यांनी सहभाग घेतला.

दिनांक २.२.२००४ रोजी महाराष्ट्र महिला व्यासपीठातर्फे कराड येथे सौ. वेणूताई चव्हाण यांची जयंती साजरी करण्यात आली. या कार्यक्रमात महाराष्ट्र महिला व्यासपीठाच्या कार्यकर्त्यांनी उपस्थित राहून तेथील सांस्कृतिक कार्यक्रमात सहभाग घेतला.

दिनांक ८ मार्च २००४ रोजी आंतरराष्ट्रीय महिलादिन कार्यक्रम हा भूपेश गुप्ता भवन, प्रभादेवी येथे साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमात विविध संघटना यांचा सहभाग होता. त्यामध्ये महिला व्यासपीठाच्या कार्यकर्त्यांनी सहभाग घेतला.

दिनांक १२ मार्च २००४ रोजी यशवंतराव चव्हाण यांची ९१ वी जयंती चव्हाण सेंटर, मुंबई येथे सादर करण्यात आली. महाराष्ट्र महिला व्यासपीठाच्या कार्यकर्त्यांनी भाग घेतला.

दिनांक १४ मार्च २००४ रोजी यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, महाराष्ट्र महिला व्यासपीठातर्फे इंदिरानगर येथे 'मोफत डोळे तपासणी' विषयीचे शिबीर घेण्यात आले. या शिबिरात साधारण २०० व्यक्तींची तपासणी करण्यात आली.

तसेच व्यासपीठाच्या 'रोशनी' केंद्रामार्फत महिला समस्यांचे निवारण करण्यात येत आहे.

ड) नवभारत युवा आंदोलन : नवभारत युवा आंदोलनाचे कामकाज संयोजक श्री.प्रेमानंद रुपवते यांच्या मार्गदर्शनाने संघटक श्री.दत्ता बाळसराफ करीत असतात. या विभागामार्फत खालील कार्यक्रम राबविण्यात आले.

यशवंतराव चव्हाण स्मृति महाविद्यालयीन गुणगौरव चषक निबंध व वक्तृत्व स्पर्धा - सलगपणे नवव्या वर्षी महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांसाठी विद्यापीठ स्तरावर वैशिष्ट्यपूर्ण रीतीने कार्यशाळेसह दि. १३ व १४ सप्टेंबर २००३ रोजी इस्लामपूर, जि-सांगली येथे, दिनांक २१ व २२ नोव्हेंबर २००३ रोजी मुंबई येथे तसेच, दि. १० व ११ डिसेंबर २००३ रोजी लोणावळा येथे, आणि दि. १३ व १४ जानेवारी २००४ रोजी अंमळनेर येथे आयोजित करण्यात आल्या होत्या. यशस्वी स्पर्धकांना सन्मानचिन्ह, प्रमाणपत्र व रोख रक्कमेच्या स्वरूपात पारितोषिके देण्यात आली. एकूण सुमारे ४०० विद्यार्थी विद्यार्थिनी या स्पर्धेत सहभागी झाले होते.

युवा श्रमसंस्कार छावणी : नवभारत युवा आंदोलन आणि साने गुरुजी राष्ट्रीय स्मारक ट्रस्ट यांच्या वतीने दि. ६ ते १० मे २००३ रोजी विद्यार्थ्यांकरिता युवा श्रमसंस्कार छावणीचे आयोजन साने गुरुजी राष्ट्रीय स्मारक, वडघर, ता. माणगांव. जि. रायगड येथे संपन्न झाले.

समाज कार्यकर्ता प्रशिक्षण वर्ग (६ महिने)

सामाजिक कार्याची आवड असणाऱ्या ३० स्त्री-पुरुषांकरिता प्रशिक्षण वर्गाचे आयोजन करण्यात आले होते.

अंधश्रद्धा निर्मूलन कार्यशाळा : कार्यकर्त्यांसाठी दि. १६ नोव्हें. २००३ रोजी एक दिवसीय अंधश्रद्धा निर्मूलन कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते.

एड्स प्रतिबंधक प्रशिक्षण नेतृत्व कार्यशाळा : नवभारत युवा आंदोलन आणि युवा चेतना, मुंबई यांच्या वतीने दि. २९ व ३० नोव्हें २००३ रोजी चेतना कॉलेज, बांद्रा येथे एड्स प्रतिबंधक प्रशिक्षण नेतृत्व कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते.

सामाजिक परिषद : महाराष्ट्रातील संघटनांच्या सहकार्याने दि. २९ व २२ सप्टेंबर २००३ रोजी राष्ट्रीय मिल मजदूर संघ. परळ, मुंबई येथे राज्यपातळीवरील कार्यकर्त्यांची सामाजिक परिषद आयोजित करण्यात आली होती. मान्यवरांनी या परिषदेत मार्गदर्शन केले. सुमारे ६०० कार्यकर्ते उपस्थित होते.

इयत्ता: १० वी व १२ वी परीक्षेत गुणवत्ता यादीत आलेल्या महाराष्ट्रातील विद्यार्थी-विद्यार्थिनींना ग्रंथ स्वरूपात बक्षिसे पाठविण्यात आली.

दि. १४ एप्रिल २००३ रोजी उस्मानाबाद येथे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती कार्यक्रमात सहभाग.

दि. १० ते १५ मे २००३ रोजी पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई आणि यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ नाशिक यांनी आयोजिलेल्या "आस्वाद" साहित्य शिबिरात प्रतिष्ठानचे प्रतिनिधी म्हणून श्री. दत्ता बाळसराफ यांचा सहभाग.

दि. १४ ते २१ मे २००३ रोजी सोमनाथ प्रकल्प, वर्धा येथील श्रमसंस्कार शिबिरात नवभारतच्या प्रतिनिधींचा सहभाग.

दि. १३ जून २००३ रोजी राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोग यांनी पुणे येथे आयोजिलेल्या कार्यक्रमात सहभाग.

दि. २९ जून २००३ रोजी चव्हाण सेंटर येथे डॉ. आनंद पटवर्धन यांची 'वॉर अँड पीस ही फिल्म दाखविण्यात आली व त्यावर चर्चा झाली.

दि. १ जुलै २००३ रोजी महाराष्ट्र राज्य महिला आयोगाने मुंबई येथे आयोजिलेल्या कार्यक्रमात 'दलित व भटक्या विमुक्त जमातीतील स्त्रियांची स्थिति' या विषयावर श्री. दत्ता बाळसराफ यांचे भाषण.

दि. ४ जुलै २००३ रोजी 'अवर्ट इंडिया' मुंबईतील कार्यालयात अधिकाऱ्यांसोबत बैठकीत सहभाग.

जयहिंद लोक चळवळ अंतर्गत मुंबई, नाशिक, औरंगाबाद येथे आयोजित केलेल्या कार्यकर्त्यांच्या बैठकीत सहभाग.

प्रतिष्ठानचे उपाध्यक्ष कालकथित दादासाहेब रुपवते यांच्या स्मृतिदिनी दि. २३ जुलै २००३ रोजी मुंबईतील अभिवादन समेत तसेच दि. २८ फेब्रु २००४ रोजी जयंती कार्यक्रमात सहभाग.

दि. २६ जुलै २००३ रोजी जुन्नर येथील छत्रपति शाहू महाराज यांच्या जयंती प्रीत्यर्थ कार्यक्रमात सहभाग. यशसंगी युक्ती शिबिराचे आयोजन करण्यात आले होते.

दि. २९ जुलै २००३ रोजी चव्हाण सेंटर येथे अन्न अधिकार अभियान अंतर्गत महाराष्ट्रातील कार्यकर्त्यांच्या बैठकीचे आयोजन.

दि. ३१ जुलै २००३ रोजी युवा संस्था यांच्या सोबत कार्यक्रम करण्यासंदर्भात नवी मुंबई येथे बैठक.

दि. २ ऑगस्ट २००३ रोजी लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे यांची जयंती साजरी करुन २००२-२००३ या कालावधीतील समाज कार्यकर्ता व पत्रकारिता प्रशिक्षण वर्गातील विद्यार्थ्यांच्या प्रमाणपत्र वितरण समारंभाचे आयोजन करण्यात आले.

दि. ८ ऑगस्ट २००३ रोजी माणगांव.जि.रायगड येथील सामाजिक न्याय परिषदेत सहभाग.

दि. २३ ऑगस्ट २००३ रोजी चव्हाण सेंटर येथे समाज कार्यकर्ता प्रशिक्षण वर्ग २००३-२००४ च्या वर्गाचे उद्घाटन.

दि. २३ ऑगस्ट २००३ रोजी दादर येथे मैत्री श्रमिक युवा दल यांच्या सहकार्याने आयोजिलेल्या "हम अमन के रखवाले" या कार्यक्रमात सहभाग.

शिक्षण हक्क अभियान अंतर्गत मुंबईतील २२ ऑगस्ट २००३ रोजी बैठकीत सहभाग.

दि. २६ सप्टेंबर २००३ पासून सुरु झालेल्या मुंबई ते वर्धा "राष्ट्रीय सदभावना, शांतता, सांस्कृतिक जथ्थ्यात' प्रतिनिधींचा सहभाग.

नवभारत युवा आंदोलन आणि युवा चेतना, मुंबई यांच्या वतीने विविध कार्यक्रम आयोजित करण्याबाबत मुंबई येथे सप्टेंबर / ऑक्टोबरमध्ये बैठकीचे आयोजन.

दि. ३ नोव्हेंबर २००३ रोजी सामाजिक महिला परिषद' संगमनेर येथे आयोजित केलेल्या कार्यक्रमात सहभाग.

दि. २६ नोव्हेंबर २००३ रोजी भारतीय संविधान दिनानिमित्त कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले.

दि. २३ व २४ डिसेंबर २००३ रोजी राष्ट्रीय महिला आयोग आणि राज्य महिला आयोग यांनी आयोजिलेल्या कार्यशाळेत प्रतिष्ठानच्या वतीने प्रतिनिधी म्हणून सहभाग.

दि. ३ जानेवारी २००४ रोजी चव्हाण सेंटर येथे क्रांतिज्योति सावित्रीबाई फुले यांच्या जयंतीनिमित्त कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते.

नवभारत युवा आंदोलन आणि पिनेकल क्लब यांनी आयोजिलेल्या 'टकमक' रॅपलिंग कार्यक्रमात सहभागी झालेल्या गिर्यारोहकांना प्रमाणपत्र दि. १० जाने २००४ रोजी दादर येथील कार्यक्रमात देण्यात आली.

इ) मोफत कायदेविषयक सहाय्य व सल्ला फोरम : महिन्याच्या प्रत्येक शुक्रवारी कायदेविषयक सल्ला केंद्र सुरु असते.

१) पौंगडावस्थेतील मुलां-मुलींकरिता व्यक्तिमत्व विकास शिबिरे : इयत्ता ८ वी ते इयत्ता १२ वीच्या आणि महाविद्यालयीन मुलां-मुलींकरिता भारतीय राज्यघटना, विवाह कायदा, पोटगीचा कायदा, जीवनमूल्ये याविषयावर चर्चा स्वरूपात व्याख्याने दिली. यावर्षी मुंबई परिसरातील खालील ठिकाणी एक दिवसीय शिबीरांचे आयोजन करण्यात आले होते.

अ) पंत समर्थ विद्यामंदिर, जोगेश्वरी,
क) सिध्दार्थ कॉलेज, फोर्ट,

ब) मॉडर्न कॉलेज, वाशी, नवी मुंबई,
ड) जे.एम. पटेल कॉलेज, गोरेगाव

२) ज्येष्ठ नागरिकांची कार्यशाळा : यांमध्ये ज्येष्ठ नागरिकांच्या संघांचे सहकार्य मिळत असते. या कार्यशाळांमध्ये ग्राहक संरक्षण कायदा, प्रॉपर्टीचा कायदा, इच्छापत्र, गुंतवणूक आणि सामाजिक/घरगुती प्रश्न या विषयावर चर्चा केली जाते. अशा कार्यशाळा तीन ठिकाणी घेण्यात आल्या.

३) कार्यकर्त्यांची कार्यशाळा : कार्यकर्त्यांना कायद्याच्या माहितीद्वारे सक्षम बनविण्याकरता चार ठिकाणी कार्यशाळा आयोजित केल्या.

४) महिलांच्या प्रश्नांसंबंधी कार्यशाळा : महिलांना कायद्याद्वारे सक्षमीकरण करण्यासाठी महिलांच्या प्रश्नांवर विविध संघटनांच्या सहकार्याने कार्यशाळा आयोजित केल्या होत्या.

५) मोफत कायदेविषयक सहाय्य व सल्ला फोरमच्या बैठका : या सालात समितीच्या १२ बैठका झाल्या व उपसमितीच्या ६ बैठका आयोजित करण्यात आल्या.

६) अंधश्रद्धा निर्मूलन विधेयक : अंधश्रद्धा निर्मूलन विधेयकामध्ये सुधारणा करण्याबाबत न्या.चंद्रशेखर धर्माधिकारी आणि श्री. सुरेशकुमार, सचिव, समाजकल्याण विभाग महाराष्ट्र राज्य यांच्या दोन बैठका झाल्या. विधेयकामध्ये सुचविण्यात आलेल्या सुधारणांना अंतिम स्वरूप देण्यात आले.

ई) रंगस्वर विभाग : भीमसेन जोशी अध्यासनतर्फे दर महिन्याला नवीन कलाकारांच्या गायनच्या अथवा वदनाच्या माध्यमातून ओळख करून देण्यात आली. यावर्षी सारिका एकबोटे, सचिन कुलकर्णी, मेघना सहस्त्रबुध्ते, रुपेश गवस, अजय सुगांवकर, सौ. अर्पणा केळकर, सौ. वर्षा तेंडुलकर यांचे शास्त्रीय गायनाचे कार्यक्रम झाले. त्याचबरोबर सौ.रमा चोबे, व्हायोलिनवादन, ऋवेरी आगाशे, कथकनृत्य आणि सौ. अरुंधती पटवर्धन, भरत नाटयम् या कलाकारांची ओळख करून देण्यात आली.

पंचम निबाद आणि रंगस्वर यांच्या संयुक्त विद्यमाने शुक्रवार २३ मे २००३ रोजी २४ मे २००३ रोजी हिंदुस्तानी संगीत महोत्सव 'आरोही' आयोजित करण्यात आला होता.

इनर कोर्टयार्ड आणि रंगस्वर यांच्या सौज्यन्याने 'राग मल्हार' हा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता. हा कार्यक्रम निखिल पटवर्धन यांच्या सितार वादनाने व सानिया कुलकर्णी यांच्या शास्त्रीय गायनाने संपन्न झाला.

कॉन्सुलेट जनरल ऑफ दि. इस्लामिक रिपब्लिक ऑफ इराण यांच्या वतीने 'इराणी म्युझिक प्रोग्राम' हा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता.

विशेष कार्यक्रम

प्रा. महेश एलकुंचवार यांचा सत्कार करताना मा.श्री. शरद पवार, अध्यक्ष, मा.डॉ. जम्बार पटेल, मा.श्री. हुसेन दलवाई, उपाध्यक्ष, मा.श्री. शरद काळे, सरचिटणीस.

प्रा. महेश एलकुंचवार यांच्या सत्कार प्रसंगी भाषण करताना मा.श्री. शरद पवार, अध्यक्ष, मा.डॉ. जम्बार पटेल, मा.श्री. महेश एलकुंचवार, मा.श्री. हुसेन दलवाई, उपाध्यक्ष, मा.श्री. शरद काळे, सरचिटणीस.

यशवंतराव चव्हाण राष्ट्रीय पुरस्काराने सन्मानित केल्यानंतर हितगुज करताना मा.श्री. शरद पवार, अध्यक्ष व सत्कारमूर्ती श्री.आर.के. लक्ष्मण.

वतगर्ड, विभागीय केंद्र, पुणे आणि अफार्म यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित केलेल्या महाराष्ट्र राज्य पाणी परिषद उद्घाटन प्रसंगी सर्वश्री, मधु मंगेश कर्बिक, बापूसाहेब खैरे, माधवराव चितळे, मोहन धारिया, श्रीमती सुनिता नारायण, डॉ. मुकुंदराव धारे.

सृजन-रंगस्वर या कार्यक्रमाच्या उद्घाटन प्रसंगी मा.श्री.पी.एस. पसरिचा, आयुक्त, बृहन्मुंबई पोलीस, मा.श्री. शरद काळे, सरविटणीस, श्री. सुभाष अवचट, मा.श्री. हुसेन दलवाई, उपाध्यक्ष.

सृजन-रंगस्वरच्या वतीने आयोजित केलेल्या चित्रकला स्पर्धेच्या निमित्ताने श्री. सुभाष अवचट व सृजन प्रमुख श्रीमती सुप्रिया सुळे.

पुणे विभागीय केंद्राच्या वतीने प्रतिष्ठानने प्रकाशित केलेली प्रकाशने निवडक ग्रंथालयांना भेट देताना मा.रा.ग. जाधव, अध्यक्ष, अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलन, श्री. बापूसाहेब खैरे, अध्यक्ष, पुणे विभागीय केंद्र, श्री. अंकुशराव काकडे, संयोजक

नागपुर विभागीय केंद्रामार्फत स्व. सुरेश भट यांच्या प्रथम स्मृतिदिनानिमित्त पुष्पहार अर्पण करताना श्रीमती पुष्पाताई सुरेश भट, श्री. मोहन अडतानी व केंद्राचे अध्यक्ष श्री. गिरीश गोधी.

पुणे विभागीय केंद्राच्या महिला व्यासपीठातर्फे माझी मैत्रिण या विशेषांकाचे प्रकाशन करताना मा.श्री. मोहन धारिया, कार्याध्यक्ष, मा.श्री. बापूसाहेब खैरे, विभागीय केंद्र अध्यक्ष, श्रीमती शैला लिमये.

सोमाणी ॲकॅडमी ऑफ आर्ट म्युझिकल कल्चर यांच्या वतीने कृष्ण जन्माष्टमीच्या निमित्ताने हवेली संगीत, हेमांग मेहता (शास्त्रीय गायन), वृंदा मेहता (भरतनाटयम्) याद्वारे कृष्णजन्म आणि बाळकृष्णलीला सादर करण्यात आल्या.

रागदारी संगीतावर आधारित विविध रंगस्वरांनी सजविलेली स्वरपुष्पांजली हा अश्विनी तामणे यांचा कार्यक्रम 'रंगसुगंध' नावाने सादर करण्यात आला.

श्रीगणेशोत्सवानिमित्त रंगस्वरच्या वतीने 'गणराज रंगी नाचतो' हा अभंग भक्तिगीतांचा श्रवणीय कार्यक्रम सादर करण्यात आला या कार्यक्रमाची संकल्पना रेखा नार्वेकर यांची असून मृदुला राणे-जोशी, तनुजा देशपांडे, अभिजीत राणे, मंदार रुपजी यांचा या कार्यक्रमात सहभाग होता.

रंगस्वर आणि निंबल यांच्या संयुक्त विद्यमाने आठवणींच्या गाण्यांचे काव्य हा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता.

उस्ताद झियाउद्दीन डागर मेमोरियल ट्रस्ट आणि रंगस्वर यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'बरसी' हा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. या कार्यक्रमात पुढील मान्यवरांचा सहभाग होता. नॅन्सी लेश (चेलो), माणिक मुंडे (पखवाज), बहाऊद्दीन डागर (रुद्रवीणा), संजय आंगळे (पखवाज), उस्ताद झीया फरीउद्दीन (डागर), गायन. शारीबानो मुल्ला यांच्या गझलांचा कार्यक्रम 'गझल के रंग' या नावाने सादर करण्यात आला. पद्मिनी राव यांचा शास्त्रीय संगीताचा कार्यक्रम सादर करण्यात आला.

नवोदित कवींना प्रोत्साहन देण्याकरिता २० जून २००३ रोजी कवि संमेलन आयोजित करण्यात आले होते. या संमेलनात २५ कवींनी आपल्या विविध रचना सादर केल्या.

उज्ज्वला केळकर निर्मित आशा भोसले यांच्या मराठी हिंदी गाण्याचा सदाबहार कार्यक्रम 'सलाम आशा' म्हणून आयोजित करण्यात आला. या कार्यक्रमाचे निवेदन सुधीर गाडगीळ यांनी केले व श्रीमती उत्तरा केळकर आणि इतर कलावंत यांनी कार्यक्रम सादर केला.

विजयादशमीच्या पूर्वसंध्येला कवी जयदेव यांच्या 'गीतगोविंदम्' या काव्यावर आधारित भरतनाटयम् शैलीत 'दशावतारम्' हे नृत्यनाटय सादर करण्यात आले.

रंगस्वरच्या वतीने एप्रिल ते मार्च २००४ या कालावधीत नाटय रसिकांकरिता व्यावसायिक नाटकांसोबतच काही प्रायोगिक नाटकांचे प्रयोग सादर करण्यात आले. यामध्ये 'मिस्टर नामदेव म्हणे', 'वाऱ्यावरची वरात', 'संगीत लग्नकल्लोळ', 'पहाटवारा', 'मु.पो. बोंबिलवाडी' या व्यावसायिक नाटकांचा समावेश आहे. त्याचबरोबर सामाजिक आशयाची काही प्रायोगिक नाटके सादर करण्यात आली. ती पुढीलप्रमाणे 'तयांचे प्रेम खरे', 'चौ-याहत्तर पावसाळ्यांचा जमाखर्च', 'सानेंच काही खरं नाही', 'निष्पर्ण वृक्षांवर', 'भर दुपारी' आणि 'महादेवभाई'.

प्रभात चित्र मंडळ आणि रंगस्वर यांच्या वतीने चित्रपट रसिकांकरिता प्रेक्षणीय चित्रपट दाखविण्यात आले.

दुसरा आशियाई चित्रपट महोत्सव "थर्ड आय" २ ऑगस्ट ते १२ ऑगस्ट २००३ या कालावधीत दाखविण्यात आला. रंगस्वर, एशियन फिल्म फाउंडेशन, प्रभात चित्र मंडळ यांच्या संयुक्त विद्यमाने आशियाई चित्रपट महोत्सव आयोजित करण्यात आला होता. या चित्रपट महोत्सवात ४० आशियाई चित्रपट दाखविण्यात आले. त्याचबरोबर नामवंत दिग्दर्शक, कलाकार यांच्याशी चर्चासत्र व चित्रपटांवर परिसंवाद आयोजित करण्यात आला.

सहावा आंतरराष्ट्रीय फिल्म फेस्टिव्हल, रंगस्वर, मुंबई, अँकेडमी ऑफ मुव्हिंग इमेज आणि प्रभात चित्र मंडळ यांच्या संयुक्त विद्यमाने २० नोव्हेंबर २००३ ते २७ नोव्हेंबर २००३ या कालावधीत आयोजित करण्यात आला होता. यामध्ये रोज पांच चित्रपट दाखविण्यात आले.

अत्फा टी.व्ही. मराठी आणि यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठानच्या संयुक्त विद्यमाने २ फेब्रुवारी २००४ ते ५ फेब्रुवारी २००४ या कालावधीत मराठी चित्रपट महोत्सव आयोजित करण्यात आला होता. प्रख्यात विदुषी दुर्गा भागवत यांच्या जीवनावरील लघुपट 'एक शोध' यांचा प्रथम प्रयोग रंगस्वरच्या वतीने चव्हाण सेंटरमध्ये आयोजित करण्यात आला होता. या लघुपटाचे लेखन व निर्मिती अंजली कीर्तने यांनी केलेली आहे.

सृजन : रंगस्वर-सृजन माध्यमातून विद्यार्थ्यांचे कलागुण, क्षमता आणि व्यक्तिमत्त्व विकासाकरीता जाने २००४ ते डिसेंबर २००४ या कालावधीत दर महिन्याच्या पहिल्या रविवारी सकाळी ९.०० ते १२.०० वाजेपर्यंत चव्हाण सेंटर येथे आयोजित करण्याच्या कार्यक्रमांची रुपरेषा तयार करण्यात आलेली आहे.

'सृजन' च्या माध्यमातून समाजातील मान्यवर व्यक्तींच्या सर्जनशीलतेचा आविष्कार विद्यार्थी मित्रांसोबत घडवून त्यांच्यामधील सुप्त कलागुणांना वाव देण्याचा प्रयत्न आहे. भाव भावनांचे चित्र, प्रतिमातील आविष्करण, व्यंगचित्रात्मक रेखाटन, इंटरनेटची ओळख, अभ्यासाचा ताण-तणाव दूर करणे, मातीशी एकरूप होणे इत्यादि सर्वांगीण विकासावर भर देण्याच्या सृजन कार्यशाळांचे आयोजन सौ. सुप्रिया सुळे, सृजन प्रमुख यांच्या मार्गदर्शनानुसार करण्यात आले.

'सृजन' तर्फे रविवार दिनांक ४ जानेवारी २००४ रोजी ९.०० वाजता चित्रकलेची कार्यशाळा आणि स्पर्धा आयोजित करण्यात आली. चित्रकलेची कार्यशाळा प्रा. जॉन डग्लस, जे.जे. कला महाविद्यालय, मुंबई यांच्या मार्गदर्शनाखाली संपन्न झाली. या कार्यशाळेकरीता सुप्रसिद्ध चित्रकार श्री.सुभाष अवचट आणि मुंबई पोलीस आयुक्त श्री.पी.एस. पसरिका हे प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित होते. याप्रसंगी मा.श्री. हुसेन दलवाई, उपाध्यक्ष, मा.श्री. शरद काळे, सरचिटणीस, यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई व सौ. सुप्रिया सुळे 'सृजन' प्रमुख इत्यादि मान्यवर उपस्थित होते.

१ फेब्रुवारी २००४ रोजी श्री. राजेंद्र गोळे यांची कागदी शिल्पकला या विषयावरील कार्यशाळा संपन्न झाली. ७ मार्च २००४ रोजी श्री. शुभानंद जोग यांची सुलेखन या विषयावरील कार्यशाळा संपन्न झाली. या कार्यशाळेकरिता सुमारे ३०० ते ३५० विद्यार्थी मुंबई, मुंबई उपनगर, कर्जत, पनवेल इत्यादि ठिकाणांहून उपस्थित होते.

प्रतिष्ठानच्या रंगस्वरतर्फे नाटय, चित्रपट, गायन आदि कार्यक्रम होतात. वार्षिक वैयक्तिक वर्गणी रु. ५००/- पतिपत्नीसाठी रु. ७५०/- अपंगांसाठी रु. १५०/- भरून रंगस्वरचे सभासद होता येते. रंगस्वरच्या सदस्यांना तसेच प्रतिष्ठानच्या आजीव सदस्यांना कार्यक्रमाचा आस्वाद घेता येतो. सांस्कृतिक विभागासाठी सरचिटणीस श्री. शरद काळे, सरचिटणीस, डॉ. रवि बापट, विश्वस्त यांच्या मार्गदर्शनाखाली कार्यक्रमाचे नियोजन करण्यात येते.

११. प्रतिष्ठानची विभागीय केंद्रे :

अ) विभागीय केंद्र पुणे :

१) डॉ.वि.भा. देशपांडे, प्रसिध्द नाटय समीक्षक यांच्या नेतृत्वाखाली विभागीय केंद्र आणि विशाल सहयाद्रि ट्रस्ट यांच्या सहकार्याने एकांकिका लेखन आणि दिग्दर्शन कार्यशाळा हा प्रशिक्षण वर्ग आठवड्यातून तीन दिवस संध्याकाळी दोन तास याप्रमाणे तीन महिन्यांचा कार्यक्रम नोव्हेंबर अखेरपर्यंत चालविण्यांत आला. समारोप श्री. राहुल सोलापूरकर यांचे हस्ते व मा.श्री. बापूसाहेब खैरे यांच्या अध्यक्षतेखाली पार पडला.

२) नाटयमहोत्सव :

बालनाटय महोत्सव हा चार दिवसांचा कार्यक्रम भरत नाटय मंदिरात घेण्यात आला. त्याला हजारोवर शाळकरी मुले हजर होती. कार्यक्रमाचे उद्घाटन सिनेसृष्टीत शक्तिमान या नावाने प्रसिध्द असलेले नट श्री. मुकेश खन्ना यांच्या हस्ते झाले. समारोप ना. अर्थमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, मा.ना. जयंत पाटील यांच्या हस्ते झाला. श्री. शांतीलाल सुरतवाला आणि अंकुश काकडे यांच्या कार्यकर्त्यांनी परिश्रमपूर्वक हा कार्यक्रम यशस्वी केला.

३) क्रिकेट सामने :

यशवंतराव चव्हाण स्मृति करंडक क्रिकेट सामने १२ दिवस नेहरु स्टेडियम पुणे येथे श्री. शांतीलाल सुरतवाला आणि अंकुश काकडे यांनी पुढाकार घेऊन यशस्वी केले. या स्पर्धेत १२ संघांनी सहभाग घेतला होता.

४) सन्माननीयांचे सत्कार :

कस्तुरबा गांधी ट्रस्ट यांच्या वतीने दरवर्षी नामवंत सामाजिक कार्यकर्त्यांचा सत्कार करण्यात येतो. यावर्षी डॉ. चित्रा नाईक आणि श्री. फ्रान्सिस दिब्रेटो इत्यादि चार लोकांचा सत्कार प्रतिष्ठानच्या सहकार्याने करण्यांत

आला. हा कार्यक्रम प्रा. शिवाजीराव भोसले यांच्या अध्यक्षतेखाली झाला. पारितोषिक वितरण प्रतिष्ठाचे कार्याध्यक्ष श्री. मोहन धारिया यांच्या हस्ते झाले.

५) एक गांव एक गणपती :

गणेश उत्सवात वाखाणण्याजोगे काम आणि "एक गांव एक गणपती" या उपक्रमात प्रामुख्याने काम करणाऱ्या अधिकाऱ्यांचा व कार्यकर्त्यांचा सत्कार मा.श्री. बाबासाहेब पुरंदरे यांच्या हस्ते करण्यांत आला. प्रतिष्ठानचे कार्याध्यक्ष श्री. मोहन धारिया व विश्वस्त आणि विभागीय अध्यक्ष श्री. बापूसाहेब खैरे, कार्यक्रमास उपस्थित होते. हा कार्यक्रम श्री. शांतीलाल सुरतवाला यांनी अतिशय मेहनत घेऊन यशस्वीपणे पार पाडला. अंधश्रद्धा निर्मूलन समितीचे श्री. नरेंद्र दामोळकर यांचे प्रमुख भाषण झाले. श्री. पुरंदरे यांनी गणेश उत्सव हा सर्व समाजाचा उत्सव आहे असे प्रतिपादन केले.

६) स्वरराज छोटा गंधर्व संगीत महोत्सव :

पुणे विभागीय केंद्रमार्फत स्वरराज छोटा गंधर्व संगीत महोत्सव दि. १९ ते २१ मार्च २००४ या तीन दिवसांत पुष्करंतील भरत नाटय मंदिरात साजरा करण्यांत आला. महोत्सवाचे उद्घाटन मराठी नाटय परिषदेचे नवोदित अध्यक्ष श्री. मोहन जोशी यांच्या शुभहस्ते झाले. त्यावेळी प्रसिद्ध अभिनेत्री जयमाला शिलेदार, ज्येष्ठ नाटय समीक्षक गो.रा. जोशी उपस्थित होते. उद्घाटन समारंभाचे प्रास्ताविक श्री. बापूसाहेब खैरे यांनी केले. त्यावेळी खासदार श्री. सुरेश कलमाडी यांचे हस्ते नाटयमहर्षी भालचंद्र पेंढारकर यांना पहिला छोटा गंधर्व पुरस्कारप्रदान करण्यांत आला. तर उदयोन्मुख कलाकार राहुल देशपांडे यांना पहिला नरुभाऊ लिमये पुरस्कार प्रदान करण्यांत आला. त्यावेळी स्वरराज छोटा गंधर्वाना साथ संगत केलेल्या तुळशीदास बोरकर, विनायकराव थोरत, बबनराव गोखले, मधुकर खाडिलकर आणि राजीव परांजपे यांचाही सत्कार करण्यात आला. कार्यक्रमाचे आयोजनासाठी श्री. शांतीलाल सुरतवाला यांनी फार मोलाचे योगदान दिले. श्री. अंकुशराव काकडे यांनी आभार प्रदर्शन केले. दि. २० मार्च रोजी शं.ना.डे यामध्ये द्विपात्री प्रयोग झाला. तर २१ मार्च २००४ रोजी 'संगीत मानसमान' या नाटकाचा प्रयोग कमालीचा रंगला.

७) पुस्तक प्रकाशन :

प्रतिष्ठानचे पुणे विभागातर्फे 'आदिवासींच्या कथा व्यथा' या श्री. अनंतराव पाटील लिखित पुस्तकाचा प्रकाशन समारंभ रविवार दिनांक ४ जानेवारी २००४ रोजी नूतन मराठी विद्यालयात थाटामाटात पार पडला. अध्यक्षस्थानी श्री. प्रतापराव पवार, व्यवस्थापकीय संचालक दै. सकाळ हे होते. प्रमुख पाहुणे म्हणून डॉ. सदानंद मोरे, संत तुकाराम अध्यासन, पुणे विद्यापीठ व डॉ. गोविंद गारे, माजी संचालक, आदिवासी प्रसिद्ध संशोधन संस्था, पुणे हे मान्यवर होते. प्रकाशनाचा सोहळा मान्यवर ना. मधुकरराव पिचड यांचे हस्ते पार पडला. मा. ज्ञानेश्वरबापू खैरे यांनी उपस्थितांचे स्वागत केले. तर श्री. शांतीलाल सुरतवाला यांनी सर्वांचे आभार मानले. कार्यक्रमाचे सूत्र संचालन श्री. जयराम देसाई यांनी केले.

महिला व्यासपीठ पुणे कार्यक्रम :

१) पुणे केंद्र आणि माझी मैत्रीण ट्रस्टच्या संयुक्त विद्यमाने सुहासिनी करंडकासाठी महिलांचा एकपात्री नाट्य प्रयोगाच्या स्पर्धा राज्य पातळीवर घेण्यात आल्या. ८२ महिलांनी या स्पर्धेत भाग घेतला. सामाजिक कार्यकर्त्या पुणे महिला व्यासपीठाच्या अध्यक्षा आणि इंटकच्या राष्ट्रीय महिला कार्यकारिणीच्या सरचिटणीस शैला लिमये यांनी विशेष परिश्रम घेऊन हा कार्यक्रम उत्तम रीतीने पार पडला. पुण्यातून सर्व वर्तमानपत्रांतून या कार्यक्रमास भरपूर प्रसिध्दी मिळाली. सदर स्पर्धेचा पारितोषिक वितरण कार्यक्रम मा.श्रीमती जयमाला शिलेदार यांच्या शुभहस्ते पार पडला. या सर्व कार्यक्रमांचे अध्यक्षस्थान श्री.बापूसाहेब खेरे यांनी स्वीकारले होते.

२) जागतिक महिला दिनानिमित्त महिला व्यासपीठ, पुणे, युनिव्हर्सिटी वुमेन्स असोशिएशन, पुणे माझी मैत्रीण चॅरिटेबल ट्रस्ट आणि महाराष्ट्र इंटक महिला आघाडी यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'इन्व्हेस्ट इन केअरींग नॉट किलींग' या विषयावर एक मुक्त चर्चासत्र दिनांक ०८.०३.२००४ रोजी आयोजित केले होते. त्यास महिलांचा भरघोस प्रतिसाद मिळाला. चर्चासत्रात श्रीमती वंदना चव्हाण, माजी महापौर, पुणे, डॉ. लीला जोशी, डॉ. विद्युत भागवत, अध्यक्ष पुणे विद्यापीठ, महिला अभ्यास केंद्र यांनी सहभाग घेतला. डॉ.माधवी वैद्य यांनी सूत्रसंचालन केले.

३) दि. ९ मार्च रोजी 'आसवांचा येतो वास' हे बालकामगारावरील कळसूत्री बाहुल्यांचे नृत्य आयोजित केले. हया कार्यक्रमाचा लाभ शिवाजीनगर रिमांड होम, पाषाण होम, पाषाण-औंध येथील कॉर्पोरेशन शाळेतील मुले व स्पास्टिक मुले यांना घेता आला. तसेच काव्य संमेलनाचे आयोजनही करण्यात आले. काव्य संमेलनात अध्यक्षपदी प्रख्यात कवयित्री सरिता पत्की होत्या. सूत्रसंचालन प्रतिमा जोशी यांनी केले.

४) दि.१० मार्च रोजी 'महिला सबलीकरण' या विषयावर सौ. उज्ज्वला सुशिलकुमार शिंदे, सौ. वंदना प्रमोद नवलकर, श्रीमती परिमल प्रमोद चौधरी व श्रीमती कांचन परुळेकर यांनी विचार मांडले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन श्री. सुधीर गाडगीळ यांनी केले.

या सर्व कार्यक्रमांना जोडूनच माझी मैत्रीण या संस्थेने पंडिता रमाबाई पुरस्कार हा भगिनी निवेदिता प्रतिष्ठान या संस्थेस त्या संस्थेने केलेल्या उत्कृष्ट कामासाठी प्रोत्साहन म्हणून प्रदान केला. तर व्यक्तीसाठी उत्कृष्ट कामासाठीचा सावित्रीबाई फुले पुरस्कार प्रतिष्ठानच्या कराड विभागामध्ये कार्यरत असलेल्या सौ.शोभना दत्तात्रय रैनाक यांना प्रदान करण्यात आला.

अन्य विशेष कार्यक्रम :

मा.श्री.पी.सी. अलेक्झांडर, महाराष्ट्राचे माजी राज्यपाल यांचे २२ नोव्हेंबर २००३ मध्ये चव्हाणसाहेबांच्या पुण्यतिथीनिमित्त दिल्ली येथे व्याख्यान झाले. त्याची प्रत मिळवून मराठीत भाषांतर करून पुणे केंद्राने मोठ्या प्रमाणावर वितरीत केली. तसेच त्याच्या ४००० प्रती को-ऑपरेटिव्ह इनिशिएटिव्ह पॅनेलच्या, दि. लिंक' या द्वैमासिकात वितरीत करण्यात आल्या.

पुस्तक वितरण :

पुणे नगर वाचन मंदिराच्या वाचनालयामध्ये अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनाचे अध्यक्ष प्रा.रा.ग. जाधव यांच्या अध्यक्षतेखाली कार्यक्रम घेऊन पुण्यातील अनेक वाचनालयांना पुणे केंद्राचे अध्यक्ष श्री. बापूसाहेब खैरे यांचे हस्ते प्रतिष्ठानने प्रकाशित केलेली पुस्तके अनेक संस्थांना वितरीत करण्यात आली. या वर्षाअखेर साठ शाळा व ग्रंथालय यांना ग्रंथ भेट म्हणून देण्यात आले.

आदरांजली :

प्रतिवर्षाप्रमाणे कार्यालयातील कै.चव्हाणसाहेबांच्या प्रतिमेस दि. १२ मार्च २००४ रोजी मा.श्री. बापूसाहेब खैरे यांचे हस्ते पुष्पहार अर्पण करून त्यांची जयंती साजरी करण्यात आली. प्रतिष्ठानमधील सर्व प्रमुख कार्यक्रमातही कै.चव्हाणसाहेबांच्या प्रतिमेस पुष्पहार अर्पण करून नंतरच कार्यक्रमाला सुरुवात करण्याची प्रथा पाळली जाते.

ब) विभागीय केंद्र नागपूर : केंद्रमार्फत सन २००३-२००४ या कालावधीत एकंदर २४ दर्जेदार कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले.

१४ एप्रिल २००३ : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या छायाचित्रांचे प्रदर्शन १३, १४ आणि १५ एप्रिल २००३ रोजी आयोजित केले होते. प्रदर्शनाचे उदघाटन माजी आमदार व महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाचे संचालक श्री. अशोक धवड यांनी केले. रिपब्लिकन (खोब्रागडे) पक्षाचे ज्येष्ठ नेते श्री.उमाकांत रामटेके हे अध्यक्षस्थानी होते. प्रास्ताविक श्री. गिरीश गांधी यांनी केले. कार्यक्रमास केंद्राचे श्री. दिलीप जाधव व श्री. विजय जिचकार उपस्थित होते.

३१ मे २००३ : जागतिक तंबाखू विरोध दिन-विभागीय केंद्र नागपूर व इंडियन कॅन्सर सोसायटी, नागपूर यांच्या संयुक्त विद्यमाने शालेय विद्यार्थ्यांनी रंगविलेल्या १५० कल्पक आणि परिणामकारक चित्रांचे प्रदर्शन ३१ मे व १ जून या दोन दिवसांसाठी आयोजित केले होते. या प्रदर्शनाचे उदघाटन महाराष्ट्राचे उत्पादन शुल्कमंत्री मा.ना. अनिल देशमुख, वनराई, विदर्भ विभागाचे अध्यक्ष, मा.श्री. प्रभाकरराव मुंडले यांच्या अध्यक्षतेखाली करण्यात आले. नागपूरचे जिल्हाधिकारी मा.श्री. लोकेशचंद्र हे विशेष अतिथी म्हणून उपस्थित होते. तंबाखू विरोधी चित्रकला स्पर्धेचे पारितोषिक वितरण २९ जून २००३ रोजी दैनिक भास्करचे संपादक श्री. प्रकाश दुबे यांच्या अध्यक्षतेखाली व आमदार श्री.नितीन राऊत यांच्या हस्ते करण्यात आले. नागपूरचे कुमार निखिल सुभाकर चल्हूख यांस रु. २५०/- चे रोख प्रथम, कुमार मयूर मनोज कावळे यांस १५०/- चे रोख द्वितीय, तर कुमारी धूम सती हिला रोख रु.१००/- तृतीय पारितोषिक देण्यात आले. या कार्यक्रमांचे प्रास्ताविक श्री. गिरीश गांधींनी केले. आभारप्रदर्शन डॉ. अजय मेहता यांनी केले.

२ ऑक्टोबर २००३ : महात्मा गांधी जयंती

‘मला समजलेले गांधी’ या विषयावर व्याख्यान आयोजित करण्यात आले होते. याप्रसंगी दैनिक ‘नवराष्ट्र’चे संपादक श्री.चंद्रकांत वानखेडे यांनी वरील विषयावर व्याख्यान दिले. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक श्री.गिरीश गांधी यांनी केले, तर आभारप्रदर्शन प्रा.चंद्रभान भोयर यांनी केले.

२५ नोव्हेंबर २००३ : मा.श्री. यशवंतराव चव्हाण पुण्यतिथी :

राज्यशास्त्राचे अभ्यासक, विचारवंत व विदर्भ साहित्य संघाचे अध्यक्ष प्रा.सुरेश द्वादशीवार यांचे ‘दहशतवादाचे चेहरे’ या विषयावर व्याख्यान आयोजित केले होते. दहशतवाद निर्माण होण्यास कारणीभूत असलेल्या कारणांचे अतिशय बारकाईने विश्लेषण करून त्यांनी विषयाचे गांभीर्य उपस्थितांना पटवून दिले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी माजी आमदार श्री. गोविंदराव वंजारी हे होते. श्री. गिरीश गांधी यांनी प्रास्ताविक केले तर आभारप्रदर्शन प्रा. सुनील रामटेके यांनी केले. केंद्राचे पदाधिकारी व अनेक मान्यवर या कार्यक्रमास उपस्थित होते.

१ डिसेंबर २००३ मर्ढेकरांचे काव्य व काव्यशास्त्र :

विभागीय केंद्र नागपूर आणि नागपूर विद्यापीठाच्या स्नातकोत्तर मराठी विभागाच्या संयुक्त विद्यमाने ‘मर्ढेकरांचे काव्य व काव्यशास्त्र’ या विषयावर दिवसभराचे चर्चासत्र आयोजित करण्यात आले. अध्यक्षस्थानी प्रसिध्द समीक्षक व टीकाकार डॉ.द.भि. कुळकर्णी होते. केंद्राचे डॉ. श्रीकांत तिडके आणि डॉ.अरुणा देशमुख यांनी आपले निबंध सादर केले. त्यावर विस्तृत चर्चा करण्यात आली. डॉ. अक्षयकुमार काळे यांनी प्रास्ताविक केले तर संचालन श्री.सुनील रामटेके यांनी केले.

६ डिसेंबर २००३ : डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर पुण्यतिथी-

या दिवशी माजी न्यायमूर्ती मा.श्री. भाऊसाहेब वाहाणे यांचे व्याख्यान आयोजित केले होते. अध्यक्षस्थानी ‘लोकमत समाचार’चे संपादक श्री.अच्युतानंद मिश्र होते. केंद्राचे श्री. दिलीप जाधव, श्री.संजय कोंडावार, श्री. विजय जिचकार याप्रसंगी उपस्थित होते.

९ डिसेंबर २००३ : प्रसिध्द कवी वामन निंबाळकरांची कविता या विषयावर विभागीय केंद्र आणि स्नातकोत्तर मराठी विभाग-ए नागपूर विद्यापीठ यांच्या संयुक्त विद्यमाने एक महत्त्वपूर्ण परिसंवाद आयोजित केला. श्री.गिरीश गांधी अध्यक्षस्थानी होते तर प्रसिध्द साहित्यिक डॉ. श्रीपाद भालचंद्र जोशी विशेष अतिथी होते. विदर्भ साहित्य संघाच्या लाखनी शाखेच्या रौप्य महोत्सवी साहित्य संमेलनाचे अध्यक्ष म्हणून मा.श्री. वामन निंबाळकर यांचा शाल, श्रीफळ देऊन सत्कार करण्यात आला. डॉ. श्रीपाद भालचंद्र जोशी आणि डॉ. अक्षयकुमार काळे यांनी वामन निंबाळकर यांच्या कवितेविषयी आपले अभ्यासपूर्ण विचार मांडले.

१२ मार्च २००४ : मा. यशवंतराव चव्हाण यांच्या जयंतीनिमित्त विभागीय केंद्राच्या वतीने 'कवी संमेलन' आयोजित करण्यात आले. अध्यक्षस्थानी प्रसिध्द साहित्यिक कवी डॉ. श्रीपाद भालचंद्र जोशी होते. या कवी संमेलनात १५ कवींनी आपल्या भावपूर्ण कविता सादर केल्या. कार्यक्रमाच्या प्रारंभी श्री. गिरीश गांधी यांनी स्वगतपर भाषण केले. विभागीय केंद्राचे सरचिटणीस डॉ. अक्षयकुमार काळे यांनी प्रास्ताविक केले तर सुत्रसंचालन प्रा. सुनील रामटेके यांनी केले.

१४ मार्च २००४ : स्वर्गीय कवीश्रेष्ठ सुरेश भट यांच्या प्रथम स्मृतिदिनानिमित्त विभागीय केंद्र आणि दक्षिण मध्य क्षेत्र, सांस्कृतिक केंद्र यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'रंग माझा वेगळा' हा कार्यक्रम सादर करण्यात आला. पं. सूरमणी प्रभाकर धाकडे यांच्या संगीत नियोजनाखाली आकांक्षा नगरकर, राहुल भोसले, छाया कन्नखेडे आणि शशांक दंडे या गायकांनी सुरेश भटांची एकाहून एक सरस गीते सादर केली.

यानंतर स्व.कवी भाऊसाहेब पाटणकर यांच्या मराठी शेरशायरीचा कार्यक्रम कवी श्री. गणेश उर्फ बाळसाहेब नशिककर यांनी अतिशय खुमासदारपणे सादर केला. कार्यक्रमाचे प्रारंभी दीप प्रज्वलन आणि स्व. सुरेश भट यांच्या हस्ते करण्यात आले. प्रास्ताविक विभागीय केंद्राचे अध्यक्ष श्री.गिरीश गांधी यांनी केले.

महिला व्यासपीठ विभागीय केंद्र नागपूर

१३ फेब्रुवारी ते १५ फेब्रुवारी २००४ महिला महोत्सव : महिलांच्या विविध क्षेत्रातील प्रगतीला प्रोत्साहन देण्यासाठी नागपूर, विभागीय केंद्र आणि सम्यक थिएटर, नागपूर यांच्या संयुक्त विद्यमाने तीन दिवसांचा 'महिला महोत्सव' आयोजित केला गेला. महोत्सवाचे उद्घाटन मा. नायब राज्यपाल श्रीमती रजनी राय यांचे हस्ते करण्यात आले. अध्यक्षस्थानी खासदार दत्ता मेघे होते. आदिवासी विकासाच्या अतिरिक्त आयुक्त सौ. आमा शुक्ला आणि वनराईचे विश्वस्त श्री. गिरीश गांधी प्रमुख अतिथी होते.

कार्यक्रमात ऑटोचालिका कु. वंदना सोनटके, पानठेला चालविणाऱ्या श्रीमती मीनाक्षी गायधने व श्रीमती संध्या जाधव, कुलीचे काम करणाऱ्या श्रीमती शोभा विजयकर आणि पंचर दुरुस्ती करणाऱ्या वयोवृद्ध महिला श्रीमती जिजाबाई हुले या महिलांचा सत्कार करण्यात आला. माननीय खासदार श्री. दत्ता मेघे यांनी या षष्टी महिलांना प्रत्येकी रोख रु.५,०००/- उत्तेजन म्हणून दिले.

या महिला महोत्सवाच्या निमित्ताने गृहउद्योगाने महिलांनी तयार केलेल्या विविध वस्तूंचे तीन दिवसांसाठी विक्रीसाठी स्टॉल लावण्यात आले होते. तसेच संगीत, नृत्य आणि नाट्य असे सांस्कृतिक कार्यक्रम या तीनही दिवशी आयोजित करण्यात आले होते. या महिला महोत्सवाचा समारोप पाणी पुरवठा राज्यमंत्री मा.न. श्रीमती सुलेखा कुंभारे यांच्या हस्ते करण्यात आला.

क) विभागीय केंद्र कराड : केंद्राच्या वतीने सन २००३-२००४ या वर्षामध्ये आयोजित केलेले कार्यक्रम खालीलप्रमाणे आहेत.

ग्रामीण विभागातील वृद्ध स्त्री-पुरुषांपासून ते आजच्या युवा पिढीस स्वावलंबनाने आयुष्याला सामोरे जाण्यासाठी उपयुक्त असणारा ग्रंथपालन वर्ग हे एक कराड केंद्राचे खास वैशिष्ट्य आहे. या ग्रंथपालन प्रशिक्षणवर्गाचे दि. ७ एप्रिल रोजी प्राचार्य कालेकरसरांच्या मार्गदर्शनाने उद्घाटन झाले. तसेच दि. २.६.२००३ रोजी श्री. अरविंद टिकेकर आणि दिनांक १०.६.२००३ रोजी श्री.पी.सी. पाटील यांचे व्याख्यान संपन्न झाले.

कराड तालुक्यातून ग्रामपंचायतीमध्ये निवडून आलेल्या महिला सदस्या व महिला सरपंच यांची एक कार्यशाळा दि. १४ सप्टेंबर २००३ संपन्न झाली.

दि. २५ नोव्हेंबर २००३ रोजी श्री. यशवंतरावजी चव्हाण यांच्या १९ व्या पुण्यतिथीनिमित्त प्रा.सौ. शोभना रैनाक, मराठी विभाग प्रमुख, स.गा.म. कॉलेज, कराड यांचे 'यशवंतराव चव्हाण यांचे बालपण' या विषयावर विद्यार्थी मार्गदर्शनपर व्याख्यान संपन्न झाले.

दि. २८.१२.२००३ रोजी कोयना व्हॅली औषधी व सुगंधी वनस्पती औद्योगिक उत्पादक सह. संस्था आणि कृष्णा रुग्णालय कराड यांच्या संयुक्त विद्यमाने पाटण, जि. सातारा येथे आरोग्य तपासणी सुरु केली. याप्रसंगी कृष्णा हॉस्पिटलमधील १५ औषधविज्ञान तज्ज्ञ, बालरोग तज्ज्ञ, स्त्रीरोग तज्ज्ञ अशा तज्ज्ञ डॉक्टरांनी बहुमोल सहकार्य केले. जवळजवळ ३६५ रुग्णांची तपासणी करून मोफत औषधोपचार केले.

सांगली जिल्हा परिषदेचे उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी मा. मल्लिनाथ कलशेट्टी कराड केंद्राचे सचिव श्री. विठ्ठलराव पाटील यांच्या उपस्थितीत खानापूर तालुक्यातील ग्रामपंचायतीमध्ये निवडून आलेल्या महिला सरपंच व सदस्या यांची कार्यशाळा दि.११.१.२००४ रोजी विटा येथे संपन्न झाली.

दि. २ फेब्रुवारी २००४ रोजी सौ. वेणूताई चव्हाण स्मारक भवनामध्ये कै.सौ.वेणूताई चव्हाण यांच्या ८४ व्या जयंतीनिमित्त खास महिलांच्या सांस्कृतिक कार्यक्रमाचे आयोजन केले. शिवाजी शिक्षण संस्थेच्या विठामाता विद्यालयातील मुली व स.गा.म. कॉलेजच्या तरुणींनी तसेच खेडेगावातील स्त्रियांनी भाग घेतला.

कराड केंद्र व परिवर्तन विचारमंच यांच्या संयुक्त विद्यमाने महिला बचतगट मेळावा, मु.पो. मोरगिरी ता. पाटण येथे संपन्न झाला. ३४० महिला उपस्थित होत्या.

महाराष्ट्र वाडमय मंडळ कराड यांचा 'यशवंतराव चव्हाण कराड पुरस्कार २००३' हयावर्षी कराडचे सुप्रसिद्ध लेखक श्री. श्रीनिवास विनायक कुलकर्णी यांच्या 'कोरडी भिक्षा' या ललित लेख संग्रहास अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनाचे अध्यक्ष प्रा.श्री.रा.ग. जाधव यांच्या हस्ते व श्री.म.द. हातकणंगलेकर यांच्या प्रमुख उपस्थितीत दि. १२ मार्च २००४ रोजी वेणूताई चव्हाण सभागृहामध्ये देण्यात आला. यावेळी मा. खा. श्रीनिवास पाटील, आ.श्री. बाळासाहेब पाटील, श्री. पी.डी. पाटील यांची उपस्थिती होती. श्री.विद्याधर गोखले यांनी प्रास्ताविक मांडले.

१२. वार्तापत्र : यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबईच्या वतीने प्रतिष्ठानच्या सभासदांना कार्यक्रम/उपक्रम यांची माहिती मिळावी यासाठी तीन महिन्यातून एकदा वार्तापत्र प्रसिध्द करण्यात येते. या वार्तापत्रामध्ये रंगस्वरतर्फे होणारे सांस्कृतिक कार्यक्रम, नवभारत युवा आंदोलन, महाराष्ट्र महिला व्यासपीठाचे युवक व महिलांसाठी आयोजित केले जाणारे विविध उपक्रम त्याचप्रमाणे कृषी व सहकार. मोफत कायदेविषयक सहाय्य व सल्ला फोरम. ग्रंथालय, सीटा केंद्र, दिल्ली, माहिती व तंत्रज्ञान प्रबोधिनी. शिवाय पुणे, नागपूर व कराड या प्रतिष्ठानच्या विभागीय केंद्राच्या कार्यासंबंधी सविस्तर अहवाल प्रसिध्द होतो. वार्तापत्राच्या वाचकांना यशवंतराव चव्हाण यांच्या विचारांचे मार्गदर्शन व्हावं यासाठी विविध विषयांवरील त्यांचे लेख समाविष्ट केले जातात. त्याचप्रमाणे प्रतिष्ठानने घेतलेल्या स्पर्धामध्ये पहिला क्रमांक मिळालेल्या विद्यार्थ्यांच्या लेखाचा समावेश वार्तापत्रात केलेला आहे. मा. शरद काळे, मा. बापूसाहेब खैरे व डॉ. रवि बापट हे वार्तापत्रासाठी वेळावेळी बहुमूल्य सल्ला देत असतात. या अहवाल वर्षात वार्तापत्राचे दोन अंक प्रसिध्द झाले.

मुंबई

दिनांक : ०१-०९-०४

विश्वस्त मंडळ/कार्यकारिणी मंडळ

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान मुंबई

कृषे व सहकार व्यासपीठ	निमंत्रक	श्री. ज्ञानेश्वर खेरे
महाराष्ट्र महिला व्यासपीठ	संयोजिका	श्रीमती शारदा साठे
नवभारत युव आंदोलन	संयोजक संघटक	श्री. प्रेमानंद रुपवते श्री. दत्ता बाळसराफ
सांस्कृतिक विभाग	निमंत्रक	श्री. विनय नेवाळकर श्री. सुनिल वालावलकर
मेकअप कार्यक्रमविकसक सहाय्य व सल्ला फोरम	सचिव	श्री. म.बा. पवार
वक्तृपत्र	मानद संपादक	श्री. दत्ता बाळसराफ
यशवंतराव चव्हाण ग्रंथालय	ग्रंथालय सल्लागार ग्रंथपाल	श्री. वा.रा. कामत श्री. अनिल पाजारे
मुख्य कार्यालय	आर्थिक सल्लागार	श्री. व्ही. गणपती
यशवंतराव चव्हाण सभागृह व कलादालन	व्यवस्थापक	श्री. विजय देसाई
गणेश्वर - सृजन	प्रमुख	सौ. सुप्रिया सुळे
यशवंतराव चव्हाण माहिती व तंत्रज्ञान प्रबोधिनी	संचालक मुख्य विपणन अधिकारी	ब्रिगेडीअर-श्री. सुशील गुप्तन श्री. विक्रम वासुदेव
शिक्षणीय केंद्र कराड	अध्यक्ष	श्री. राम प्रधान
शिक्षणीय केंद्र पुणे	अध्यक्ष	श्री. ज्ञानेश्वर खेरे
शिक्षणीय केंद्र नागपूर	अध्यक्ष	श्री. गिरीश गांधी
स्टॅट्यु फॉर इंटरनॅशनल ट्रेड इन अॅथ्रीकल्चर	कार्यकारी संचालक	श्री. विजय सारडाणा
अॅण्ड अॅग्रॉबेन्ड इंडस्ट्रिज (सीटा) नवी दिल्ली		
प्रथम-मुंबई शिक्षण उपक्रम	कार्यकारी सचिव	श्रीमती फरीदा लांबे
इन्फो कन्सुल्टिंग		मेसर्स शशी प्रभू अॅण्ड असोशिएट्स
मॅनेज्मंट ट्रेनिंग प्रशिक्षक		मेसर्स ए.एस. मेहेंदळे आणि कंपनी
इन्फो कन्सुल्टिंग		मेसर्स व्ही.एस. खांडेकर आणि कंपनी

नवभारत युवा आंदोलनाच्या वतीने
आयोजित सामाजिक कार्यकर्ता प्रशिक्षण
वर्गाच्या स्नेहमीलन कार्यक्रमात
प्रशिक्षणार्थी

विभागीय केंद्र कराड महिला
व्यासपीठातर्फे आयोजित केलेला
कार्यक्रम

मोफत कायदेविषयक सहाय्य व सल्ला
फोरमने आयोजित केलेल्या कार्यक्रमात
माहिती देताना श्री.एन.एम. राजाध्यक्ष,
श्री.एम.बी. पवार, सचिव.

यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान मुंबई

प्रतिष्ठानाची विव्रीसाठी असलेली प्रकाशने :

	किंमत रुपये
०१. यशवंतराव चव्हाण: विधी मंडळातील निवडक मराठी भाषणे भाग १ संकलन : डॉ. व्ही.जी. खोबरेकर	२००.००
०२. वाय.बी. चव्हाण: सिलेक्टेड स्पीचेस-विधीमंडळ भाग २ संकलन : डॉ. व्ही.जी. खोबरेकर	२५०.००
०३. सिलेक्टेड स्पीचेस इन पार्लमेंट-वाय.बी. चव्हाण खंड १ ते ४ संपादन : राम प्रधान	प्रत्येकी २५०.००
०४. यशवंतराव चव्हाण यांचे मौलिक विचार संकलन- ना.धों. महानोर	३.५०
०५. सहाद्रीचे वारे - यशवंतराव चव्हाण	३०.००
०६. म. ज्योतिबा फुले यांचे निवडक विचार संकलन - प्रा. गजमल माळी	१२.००
०७. बेकारी निर्मूलनातून ग्रामीण विकास - संपादक - वि.स. पागे	३५.००
०८. महाराष्ट्रातील दुष्काळ आणि जलसंपत्तीचे नियोजन - संपादन - अण्णासाहेब शिंदे	६०.००
०९. महाराष्ट्र: एक दृष्टिकोन-शरदराव पवार-भाषणसंग्रह-संपादन-दादासाहेब रुपवते	७५.००
१०. पंचायत राज, जिल्हा नियोजन आणि ग्रामीण विकास-संपादन-पी.बी. पाटील	१००.००
११. नवभारत: परिवर्तनाची दिशा-संपादन-पी.बी. पाटील	१००.००
१२. विमुक्तायन: महाराष्ट्रातील विमुक्त जमाती: चिकित्सक अभ्यास-संशोधक/लेखक-लक्ष्मण माने	२५०.००
१३. महिलांसंबंधीचे घोरण: स्वयंसिद्धतेकडे वाटचाल-डॉ. नीलम गोन्हे	१५.००
१४. यशवंतराव चव्हाण-चरित्र-लेखक-अनंतराव पाटील	८०.००
१५. शब्दांचे सामर्थ्य - संपादन, राम प्रधान	३७५.००
१६. महाराष्ट्राची चार दशकांतील वाटचाल: एक आढावा (इंग्रजी) (यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठान, मुंबई व महाराष्ट्र आर्थिक विकास मंडळ यांचे संयुक्त प्रकाशन)	२५०.००
१७. बाऊंटीफूल बनियन - डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील चरित्र खंड ४ (इंग्रजी) - बॅ. पी.जी. पाटील	८००.००
१८. ज्येष्ठ नागरिकांसाठी पुस्तिका	३५.००
१९. अजिंठा - (काव्यसंग्रह) लेखक - ना.धो. महानोर (इंग्रजी)	१५०.००

व्हिडीओ कॅसेट्स

- ☐ मी.एस.एम.: एस.एम. जोशी यांचा जीवनपट
- ☐ तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी : तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी यांचा जीवनपट
- ☐ प्रवासी पक्षी : सुप्रसिद्ध साहित्यिक कुसुमाग्रज यांचा जीवनपट
- ☐ पुल वृत्तांत : पु.ल. देशपांडे यांचा जीवनपट
या चारही व्हिडीओ कॅसेटसची निर्मिती यशवंतराव चव्हाण प्रतिष्ठानने केली असून दिग्दर्शनाची जबाबदारी सुप्रसिद्ध दिग्दर्शक डॉ. जब्बार पटेल यांनी पार पाडली.
- ☐ कॉ. केशवराव जेधे : कॉ. केशवराव जेधे यांचा जीवनपट, दिग्दर्शन - श्री. राम गबाले.
- ☐ येसू आय.एम. कप्युनिस्ट : कॉ. श्रीपाद अमृत डांगे यांच्या जीवनावरील अनुबोधपट दिग्दर्शन - विनय नेवाळकर